

WIADOMOŚCI GIEŁDOWE

Rok II

DWUTYGODNIK

Nr 11

TREŚĆ NUMERU:

1. INŻ. BOŻYSŁAW MIODUSZEWSKI: GIELDY, A HANDEL OWOCAMI I WARZYWAMI.
2. NORMY JAKOŚCIOWE DLA OWOCÓW I WARZYW.
3. NORMY JAKOŚCIOWE DLA ZIEMNIAKÓW WCZESNYCH.
4. ZARZĄDZENIE MINISTRA HANDLU WEWNĘTRZNEGO W SPRAWIE ORGANIZACJI PUNKTÓW SKUPU ZBOŻA.
5. ROZJEMCZE SĄDOWNICTWO GIELDOWE.
6. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA HANDLU WEWNĘTRZNEGO WYDANE W POROZUMIENIU Z MINISTREM SPRAWIEDLIWOŚCI. REGULAMIN SĄDÓW ROZJEMCZYCH GIELD ZBOŻOWO-TOWAROWYCH.
7. STOPNIE PORAZENIA PSZENICY SNIĘCIA I BONIFIKATY.
8. R.P.: JAK PRÓBOBIORCA WINIEN POBIERAĆ PRÓBY.
9. MGR. JÓZEF DOROŻYŃSKI. CHROŃMY SIĘ PRZED STRATAMI W OBROcie MĄKĄ.
10. PRZEGLĄD RYNKU HANDLOWEGO.
11. KOMUNIKATY.
12. CEDULY GIELDOWE.
13. KRONIKA KRAJOWA.
14. LISTA ZAPRZYSIĘŻONYCH PRÓBOBIORCÓW.
15. OGŁOSZENIE.

WIADOMOŚCI GIEŁDOWE

ORGAN GIEŁD ZBOŻOWO-TOWAROWYCH

Rok II.

Warszawa, 15 czerwca 1949 roku

Nr II.

Giełdy, a handel owocami i warzywami

Artykuł dyskusyjny.

Transakcje owocami i warzywami tylko w nieznacznym rozmiarze są notowane na Giełdach Zbożowo-Towarowych. Wynika to z kilku przyczyn. Pierwszą przyczyną jest, że Giełdy z tradycji i charakteru pracy nastawione były na obroty masowymi artykułami rolniczymi w wielkich jednolitych partiach.

Tymczasem produkcje ogrodnicze, szczególnie wczesne, jak owoce jagodowe i warzywa wczesne z racji swej nietrwałości nie pozwalają na formowanie takich dużych partii. Również charakter produkcji płodów ogrodniczych, przeważnie hodowanych w drobnych gospodarstwach rolnych ubocznie, bądź w ogrodniczych na potrzeby miejscowego rynku, nie wymaga wielkich transakcji. Stąd brak również dużych firm hurtowych. Bardzo duży asortyment towarów, mieszczący się pod pojęciem warzywa i owoce, charakter produkcji rozdrobnionej, niejednolity, uniemożliwiał oparcie transakcji o giełdy.

Gospodarka planowa wprowadzona zarówno na odcinku produkcji jak i obrotu obejmuje w coraz ściślej sprecyzowane ramy również produkcję i obrót płodami ogrodniczymi. Rozszerzenie produkcji na tym odcinku, będące podstawą do podniesienia stanu spożycia owoców i warzyw, niskiego w Polsce i zacieśnionego do kilku zaledwie

gatunków warzyw, dążenie do rozszerzenia wachlarza konsumentów, do umasowienia spożycia i udostępnienia warzyw i owoców szerokim masom pracującym, wymaga stworzenia sprawnego, jednolitego zorganizowanego, opartego o jednolite normy i przepisy aparatu hurtowego i dystrybucyjnego. Tym czynnikiem, powołanym do ujednoliceń zasad obrotu oraz rozstrzygania bezstronnego we wszelkich sporach winny stać się Giełdy Zbożowo-Towarowe.

Ponadto poprzez Giełdę czynniki gospodarcze, planujące i czuwające nad wykonaniem planu otrzymywać będą mogły rzeczywisty materiał statystyczny, pozwalający śledzić przebieg podaży i popytu oraz inne zjawiska na tym odcinku potrzebne im dla kontroli i dalszego planowania.

Celem zrealizowania przez Państwo zadań w zakresie obrotu owocami i warzywami stworzono następujący schemat organizacyjny:

- 1) Gminne Spółdzielnie „Samopomocy Chłopskiej” tworzyć mają zasadniczą sieć punktów skupu, zbierając podaż towaru od producenta i odprowadzając do Rejonowych Spółdzielni Ogrodniczych.
- 2) Rejonowe Spółdzielnie Ogrodnicze stanowią właściwą sieć hurtową i dysponują towarem na zaopatrzenie przemysłu prze-

twórczego, konsumentów zbiorowych i detalistów.

- 3) Spółdzielnie Spożywców zajmują się detaliczną dystrybucją warzyw i owoców na potrzeby konsumpcyjne rynków miejskich.
- 4) Centrala Spółdzielni Ogrodniczych przez swe oddziały wojewódzkie czuwa nad wykonaniem planu skupu i rozdziału w ramach uzgodnionych planów.

W ten sposób stworzona zostaje szeroka sieć skupu hurtu oraz sprzedaży detalicznej, pokrywająca obszar całego Państwa siecią licznych placówek. Jest jasnym, że obroty między tymi placówkami muszą być skoordynowane i opierać się na ściśle określonych jednolitych zasadach zarówno co do jakości towaru, jak i warunków handlowych. W tych warunkach oparcie obrotów o Giełdę jest nieodzowne.

Włączenie warzyw i owoców do obrotu giełdowego w szerszym niż dotychczas zakresie wymaga pewnych zmian w przepisach i procedurze giełdy wynikających z odmiennych cech warzyw i owoców jako towaru i innych warunków handlu.

Notowania cen

Notowanie cen odbywa się na giełdach tylko w jednostkach wagowych. Tymczasem szereg warzyw wczesnych i letnich sprzedawany jest na sztuki bądź pęczki i zmiana tego systemu jest niemożliwa. Nawet po przyjęciu pewnego klucza umownego dla przeliczeń tych jednostek w kilogramy, co próbowano czynić, ceny takie nie dają orientacji i raczej zaciemniają obraz. Z tego względu należałoby wprowadzić notowanie cen w pęczkach i sztukach na pewne warzywa w okresie ich sprzedaży w tych jednostkach. Ogólnie biorąc termin powyższy musiałby obowiązywać od pojawienia się tych warzyw do około 15 sierpnia.

Dokładne określenie jednostek niewagowych dla każdego rodzaju warzyw znajduje się w tymczasowych przepisach standaryzacyjnych.

Minimum partii w obrocie giełdowym

Lista towarów dopuszczonych do obrotu na giełdach zbożowo-towarowych w Polsce zatwierdzona przez Ministra Przemysłu i Handlu decyzją z dnia 24. 11. 1947 r. przewiduje następujące minimalne ilości owoców i warzyw dopuszczonych do transakcji giełdowych:

Grupa VIII — warzywa i przetwory.
buraki marchew, kapusta, cebula
ogórki, pomidory, rabarbar . . . 1 tona
fasola szparagowa, groch w strąkach, kalafior, pietruszka, sałata,

pory, selery, szpinak, szparagi,
chrzan i rzodkiewka, kalarepa,
brukselka 300 kg
Wszelki susz warzywny i konserwy 100 „

Grupa IX — owoce i runo leśne.

Jabłka, gruszki 1 tona
Śliwki, wiśnie, czereśnie 500 kg
Morele, brzoskwinie 100 „
Jagody świeże ogrodowe i leśne . 100 „
Przetwory owocowe (susz i konserwy) 100 „
Przetwory owocowe jagód (susz i konserwy) 100 „
Grzyby 100 „

Lista powyższa może mieć zastosowanie dopiero w okresie jesiennym kiedy większość warzyw sprzedawana jest w ładunkach przeważnie wagonowych na wagę, nawet jednak w tym wypadku takie warzywa jak kalafior, sałata i rzodkiewka sprzedawane są nie na wagę. W tych warunkach cały prawie obrót warzywami wczesnymi odbywa się poza giełdą na warunkach dowolnie ustalanych między kontrahentami, niejednokrotnie bez możliwości użycia sankcji bądź regresu przeciwko kontrahentowi niewywiązującemu się z umowy.

Tymczasem obroty w tym okresie z uwagi na nietrwałość towaru i szybko zmieniające się warunki popytu i podaży oraz ceny szczególnie wymagają dyscypliny i oparcia o zasadnicze jednolite warunki, jakich może użyczyć giełda.

Warzywa wczesne, ze względu na ich nietrwałość i wraz z sezonem postępującą zniżkę cen oraz niewielkie spożycie, sprzedawane są tylko w niewielkich partiach, w dostawach dziennych według ceny dnia.

Zarówno produkcja jak i handel operuje tutaj partiami złożonymi z kilku lub nawet kilkunastu gatunków, sprzedawanych i wysyłanych jako jedna partia. W partii powyższej mogą się znaleźć warzywa będące w jednostkach kilogramowych jak również w sztukach i pęczkach. Poszczególne rodzaje warzyw są wprawdzie przeważnie poniżej minimalnej ilości dopuszczanej do obrotów giełdowych, jednak cała partia w sumie przewyższa zarówno ilościowo jak i wartościowo określone w przepisach minimum.

Z tych względów należałoby wprowadzić określenie minimum partii dla warzyw wczesnych wartościowe a nie ilościowe. Określenie partii minimalnej wartościowo musiałoby być dopuszczalne od chwili pojawienia się warzyw wczesnych do około 15 sierpnia. Po tym terminie obowiązy-

wałyby ilości według wyżej wymienionej listy towarów. Wartość minimalną określićby należało, biorąc za podstawę teren Pomorza w wysokości 10 — 20.000.— zł. Odpowiada to przeciętnej wielkości przeprowadzanych transakcji warzywami wczesnymi w obecnym okresie. Z drugiej strony w tych granicach waha się wartość minimalnych partii poszczególnych gatunków w okresie jesiennym.

O ile sprawa powyższa jest godna uwagi świadczy fakt, że obroty spółdzielni w okręgu pomorskim warzywami wyniosły w kwietniu 1949 roku przeszło 4.000.000.— zł. Obroty te nie mogły być zanotowane na giełdzie z braku podstaw formalnych. Należy przy tym przyjąć, że obroty powyższe w miarę posuwania się sezonu i krzepnięcia samych spółdzielni będą znacznie wzrastać w najbliższych miesiącach.

Warunki handlowe

Drugim problemem jest przystosowanie warunków handlowych do specyficznego charakteru obrotów warzywami i owocami. Warunki handlowe nie przewidują terminu — załadunku dostatecznie szybkiego, dostosowanego do nietrwałości oraz chwiejności koniunktury i wahań cen w obrotach wymienionymi artykułami.

Dla zapelnienia tej luki należałoby wprowadzić nowy termin załadunku: „terminowo w dniu”. Termin powyższy byłby najkrótszy ze wszystkich przewidzianych przez Warunki Handlowe. Oznaczałby on załadunek do godz. 24-ej dnia wymienionego, a przy dostawach wczesnych warzyw i owoców jagodowych dostawa odbywa się zazwyczaj drobnicowo bagażem i dotrzymanie takiego terminu gwarantuje kupującemu otrzymanie towaru w stanie niezeepsutym i przy niezmiennych warunkach rynku w stosunku do momentu w którym towar zakupiono. W handlu warzywami i owocami umowy na tak krótki termin są powszechnie praktykowane, jednak w razie ich niedotrzymania strona pokrzywdzona nie posiada regresu w stosunku do niedotrzymującego umowy.

Termin powyższy wyłączałby równocześnie możliwość stawiania kontrahenta w zwłocę; niedotrzymanie go dawałoby automatycznie drugiemu kontrahentowi uprawnienia wynikające z niedotrzymania terminu dodatkowego. Chroniłoby to również sprzedającego przed stratami często zachodzącymi w wypadkach, gdy kupujący mimo dotrzymania warunków przez sprzedającego wzdra-

ga się przed przyjęciem towaru po umówionej cenie.

Termin powyższy mógłby być używany również dla ładunków całowagonowych, musiałby jednak być wyznaczony w ten sposób, aby dać możliwość sprzedającemu zamówienia wagonu. Znaczyłoby to, że dyspozycja musiałaby być udzielona w przeddzień terminu do godz. 9 rano.

Próbobrania i arbitraż

Nietrwałość warzyw i owoców oraz warunki szybkiego obrotu wymagają innego traktowania przy kwestionowaniu jakości towaru.

Wszelkie czynności wstępne, jak wytknięcie wad, pobranie prób, arbitraż — muszą być dokonane w jaknajkrótszym czasie. Towar zakwestionowany, wykazujący pewien procent zepsucia nie może być przez przewlekające się czynności wytrącony z obrotu, lecz przeciwnie powinien co prędzej zostać doprowadzony celem zużycia go tam, gdzie się jeszcze nadaje. Przy owocach jagodowych i pestkowych zwłoka kilku względnie kilkunastu godzin może doprowadzić do całkowitego zepsucia się towaru, powodując szkodę nie tylko dla instytucji handlowej, ale szkodę w sensie społecznym.

Zabezpieczenie dowodów przez pobranie prób tylko w niewielu wypadkach da się przeprowadzić — przy warzywach zimowych i owocach twardych. W pozostałych wypadkach próby ulegną dalszemu zepsuciu nim dojdą do Komisji rzeczoznawców. Z tego powodu próbobranie i arbitraż, połączony z ustaleniem mniejwartości musi się odbywać z reguły w miejscu położenia zakwestionowanego towaru i to w możliwie najkrótszym czasie. Termin przeprowadzenia arbitrażu musi być tak ustalony, by umożliwić odbiorcy natychmiastowe dalsze dysponowanie towarem i tym samym zapobiec dalszemu psuciu się i większym stratom. Z tych względów arbitraż winien być przeprowadzony najdalej w ciągu tego samego dnia przy zgłoszeniu do godz. 15, a następnego dnia do godz. 10-ej przy zgłoszeniu po godz. 15-ej. Tak szybkie przeprowadzenie arbitrażu byłoby niemożliwe przez rzeczoznawców delegowanych do każdego wypadku przez giełdę, nasuwa się więc wniosek, iż próbobiorcy winni w tym wypadku być wyposażeni w pewne prerogatywy, szczególnie przy mniejszych partiach towaru.

Należy wziąć pod uwagę, iż wielkość partii towarowych i ich wartość wzrasta od wiosny ku jesieni. W okresie wiosennym i letnim w obrocie

są partie niewielkie lecz bardzo liczne. Opierając się na powyższych wywodach należałoby próbobiorców upoważnić do orzekania mniejwartości na prawach komisji rzeczoznawców, jeśli towar wykazuje do 10% mniejwartości i tylko przy mniejszych partiach — do 100.000.— złotych.

Przy partiach o wartości ponad 100.000.— zł, lub przy określonej przez próbobiorcę mniejwartości ponad 10% konieczne byłoby natychmiastowe wezwanie co najmniej jednego przysięgłego rzeczoznawcy celem przeprowadzenia wspólnego arbitrażu.

Uprawnienie próbobiorców do orzekania o mniejwartości w tych ograniczonych ramach dałoby w efekcie nie tylko przyspieszenie procedury, lecz również obniżyłoby jej koszt, co jest istotne przy małych partiach towaru.

Ze względu na szybkość wezwanie próbobiorcy następowały na wniosek strony, skierowane bezpośrednio do niego przy równoczesnym telefonicznym lub telegraficznym zawiadomieniu giełdy o wyknięciu wad towaru i wezwaniu próbobiorcy.

Czynność ta byłaby równoznaczną ze złożeniem wniosku o arbitraż do giełdy. Próbobiorca zobowiązany byłby do spisania odpowiedniego protokołu i przesłania go Komisji Rzeczoznawców przy giełdzie.

Zaprzysiężeni próbobiorcy

Opisane powyżej rozwiązanie sprawy szybko-go likwidowania sporów jakościowych wymagać będzie powołania pewnej ilości próbobiorców, obeznanych fachowo z ogrodnictwem, a ponadto specjalnie przeszkolonych w zakresie pobierania prób oraz oceny towaru i przepisów formalnych. Próbobiorcy ci winni być powołani przy wszystkich rynkach zbytu, a więc w miastach oraz w re-

jonach fabryk przetwórczych przemysłu konserwowego i fermentacyjnego i wszędzie tam, gdzie odbierane są większe ilości warzyw i owoców. Ponieważ, jak wiadomo, próbobiorcy nie mogą pozostawać w stosunku zależności od stron, należałoby ich powoływać z pośród miejscowych fachowych ogrodników lub personelu państwowej administracji rolnej (instruktorzy, inspektorzy ogrodnictwa itp.).

Reasumując wyżej omawiane sprawy należałoby wprowadzić następujące zmiany dla dostosowania ich do obrotu warzywami i owocami w szerszym niż dotychczas zakresie:

1) wprowadzić do notowań ceny warzyw wczesnych w jednostkach zwyczajowo przyjętych, a określonych tymczasowymi normami standaryzacyjnymi;

2) ustalić minimum partii do obrotu giełdowego w okresie do 15.8. wartościowo;

3) wprowadzić do warunków handlowych termin „terminowo w dniu” oraz uelastycznić procedurę kwestionowania towaru i orzecznictwa;

4) powołać i przeszkolić odpowiednią ilość przysięgłych próbobiorców w zakresie warzyw i owoców.

Wprowadzenie zmian pozwoli na oparcie w szerokim zakresie obrotów warzywami i owocami na warunkach giełdowych i stworzy tej młodej gałęzi handlu rolniczego możliwości zdyscyplinowanego rozwoju, dając gospodarce ogólnopństwowej potężny wkład przez usprawnienie i rozszerzenie zaopatrzenia mas, a placówkom handlowym zmniejszenie strat i ryzyka.

Powyższy artykuł nie wyczerpuje oczywiście całości zagadnienia i celem jego jest pobudzenie zainteresowanych do dyskusji.

Inż. Bożysław Mioduszeński

Normy jakościowe

dla owoców i warzyw zatwierdzone pismem Ministerstwa Handlu Wewnętrznego, Departament Obrotu Artykułami Rolnymi z dn. 7 czerwca 1949, za L. dz. R/II/C.

Owoce ziarnkowe

Jabłko

Wybór „Ekstra”

1. Wielkość — minimalna średnica owocu od 5,5 cm (patrz uwagi pkt. 2—4).
2. Kształt — typowy dla danej odmiany pomologicznej.
3. Zabarwienie — typowe dla danej odmiany pomologicznej w określonym stopniu dojrzałości. W jednym opakowaniu owoce jednokolorowego zabarwienia.
4. Stopień dojrzałości — owoce zbierane z drzewa, gdy szypułka (ogonek) odchodzi z łatwością od gałązki, t. zn. w stadium dojrzałości handlowej. W obrocie handlowym mogą pozostawać owoce do czasu pełnej dojrzałości konsumpcyjnej.
(Patrz: uwagi ogólne pkt. 6).

Uszkodzenia:

5. pochodzenia grzybkowego — niedopuszczalne,
6. przez owady (szkodniki, owoce robaczywe) — niedopuszczalne.
7. Mechaniczne: dopuszcza się owoce ze złamanymi lecz niewyrwanymi szypułkami w granicach do 5%, oraz drobne, zagojone uszkodzenia naskórki, nie przekraczające powierzchni koła o średn. 8mm. (patrz uwagi ogólne pkt. 5).
8. Tolerancja — do 5% owoców w jednym opakowaniu może być poniżej wymaganej wielkości minimalnej, oraz do 5% nie odpowiadać powyższym przepisom, co do kształtu zabarwienia, dojrzałości i uszkodzeń, jednak nie dotyczy to zgnilizny i robaczowości owocu.

W wyborze Extra żaden owoc nie może być poniżej wymagań, stawianych wyborowi I.

9. Uwaga: w wyborze Extra w jednym opakowaniu mogą być owoce tylko jednej odmiany pomologicznej, jednego wyboru, jednakowego zabarwienia i wielkości (patrz uwagi ogólne pkt. 1).

Wybór I-szy

1. Wielkość — minimalna średnica owocu od 4,5 cm (patrz uwagi pkt. 2 i 1).
2. Kształt — dopuszczalne owoce nieco zdeformowane, lecz zasadniczo zachowujące kształt typowy danej odmiany.
3. Zabarwienie jak w wyborze Extra.
4. Stopień dojrzałości — jak w wyborze Extra.

Uszkodzenia:

5. Pochodzenia grzybkowego — dopuszczalne uszkodzenia, których łączna powierzchnia plam na jednym owocu, nie przekracza koła o średnicy 15 mm., maksymalna powierzchnia poszczególnych plam średnicy 8 mm. Zgnilizna jest niedopuszczalna.
6. Przez owady — niedopuszczalne owoce robaczywe. Dopuszczalne nieznaczne zasklepienie (zagojone) uszkodzenia skórki do 3 na jednym owocu.
7. Mechaniczne — dopuszczalne nieznaczne zagojone uszkodzenia skórki, nieprzenikające do miąższu o powierzchni łącznej koła o średnicy do 25 mm. (po gradzie, po zraszaniu, otarciu itp.). Dopuszczalne złamanie ogonków bez wyrwania.
8. Tolerancja w wyborze I-szym żaden owoc nie może być poniżej wymagań stawianych wyborowi II-mu.

Wybór II.

Wielkość — minimalna średnica 4 cm. (patrz uwagi pkt. 2 i 1).

Kształt — dopuszczalne zniekształcenie, deformujące owoce w sposób odbiegający od kształtu typowego danej odmiany.

Zabarwienie: wymagań nie stawia się.

Stopień dojrzałości: jak w wyborze Extra.

Opady naturalne wykluczone.

Uszkodzenia:

Pochodzenia grzybkowego dopuszczalne uszkodzenia, których łączna powierzchnia plam na jednym owocu nie przekracza koła o średnicy 30 mm., a powierzchnia poszczególnych plam o śred-

nicy 10 mm. maksimum. Zgnilizna niedopuszczalna.

Przez owady — dopuszczalne zasklepienie uszkodzenia nie wpływające ujemnie na zdolność przechowywania owocu, oraz owoce robaczywe w ilości 3‰.

Mechaniczne: dopuszczalne uszkodzenia skórki i brak szypułki (ogonka).

Tolerancja: w wyborze II-im żaden owoc nie może być poniżej wymagań stawianych wyborowi III-mu.

Wybór III.

Owoc nieodpowiadający II-mu wyborowi i spadły o średnicy nie mniejszej jak 3 cm. *Opady* naturalne wykluczone.

Uszkodzenia:

Pochodzenia grzybkowego: dopuszczalne owoce, pokryte grzybkami do 20‰ swej powierzchni, zgniłe są niedopuszczalne.

Przez owady — dopuszczalne do 5‰ owoców robaczywych.

Dopuszczalne są uszkodzenia mechaniczne (obicia) bez objawów zaatakowania miąższu przez bakterie gnilne i pleśnie.

Uwagi ogólne.

Pkt. 1. Jabłka wyborów Extra, I i II w jednym opakowaniu powinny być pakowane wg wielkości:

Nr 1 o średnicy od 4,0 cm	—	4,5 cm.
Nr 2 „ „ „ 4,5 „	—	5,0 „
Nr 3 „ „ „ 5,0 „	—	5,5 „
Nr 4 „ „ „ 5,5 „	—	6,5 „
Nr 5 „ „ „ 6,5 „	—	7,5 „
Nr 6 „ „ „ 7,5 „	—	9,0 „
Nr 7 „ „ „ 9,0 „	—	10,5 „
Nr 8 „ „ „ powyżej		10,5 „

Pkt. 2. Średnica poprzeczna najdłuższa pod kątem 90° do linii biegnącej od ogonka do kielicha.

Pkt. 3. Normy powyższe nie dotyczą jabłek dzikich i rajszych.

Pkt. 4. Do wyboru Extra mogą być zaliczane owoce o średnicy wyboru I-go odmian wyjątkowo cennych z natury wykształcające mniejsze owoce. (np. Jonathan, Coxa itp.).

Pkt. 5. Do wyboru Extra i I-go niedopuszczalne są owoce obite.

Pkt. 6. Owoce przejrzyste (kaszowate i gąbczaste), nie mogą być zaliczane do wyboru Extra, ani I-go.

U w a g a :

Pod nazwą *opady* należy rozumieć owoce drobne, zielone, spadające stopniowo na skutek robaczywienia.

Spady są to owoce większe, niedojrzałe, spadłe np. podczas burzy.

G r u s z k i

Dla gruszek obowiązują normy te same co dla jabłek, ze zmianą wielkości. Minimalna poprzeczna średnica gruszek w najszerszym miejscu wynosi dla wyboru „Extra” i I — 4,5 cm, dla wyboru II — 3 cm.

Owoce pestkowe

Śliwki węgierki

Wybór Extra — owoce dojrzałości handlowej, czyste, pokryte nalotem woskowym, suche z ogonkami, ładnie wykształcone, wolne od chorób, szkodników (owoców robaczywych) uszkodzeń, plam i zgnilizny.

Wybór I — owoce jak wybór Extra, oraz twarde (niezupełnie dojrzałe), normalnie wyrośnięte.

Wybór II — owoce czyste w różnym stanie dojrzałości (przejrzyste, niezupełnie dojrzałe), drobne, popękane, wolne od szkodników, chorób, zgnilizny.

R e n k l o d y

Wybór Extra — owoce dojrzałości handlowej, czyste, jednak nieprzejrzyste, jednakowego kształtu, zabarwienia, suche, wolne od chorób i szkodników (owoców robaczywych, uszkodzeń, plam, zgnilizny), możliwie z szypułkami, średnicy od 2,5 cm wzwyż, dopuszcza się do 10‰ bez szypulek.

Wybór I — owoce jak w wyborze Extra, twarde (niezupełnie dojrzałe), jednakowego kształtu i zabarwienia normalnie wyrośnięte o średnicy poprzecznej od 2 cm wzwyż.

Wybór II — owoce czyste, mniejsze jak w wyborze Extra i I, dopuszczalne pęknięcia i różny stopień dojrzałości, wolne od chorób, szkodników i zgnilizny.

M i r a b e l k i

Wybór I — owoce czyste, twarde (niezupełnie dojrzałe), jednakowego kształtu i zabarwienia

(żółtawe), normalnie wyrosnięte, suche, wolne od chorób, szkodników, plam i zgnilizny.

Wybór II — owoce czyste w różnym stopniu dojrzałości.

C z e r e ś n i e

Wybór I — czyste, rwane z szypułkami (ogonkami, które mogą być cięte), bez liści, suche, niepopękane, wolne od chorób, szkodników, plam i zgnilizny. Wielkość, kształt i barwa odpowiadająca odmianie, jednolite, w jednym opakowaniu.

Wybór II — czyste, rwane, mogą być częściowo bez szypułki, z pęknięciami, bez plam, jednolitej barwy, bez zgnilizny.

W i ś n i e

Wybór I czyste, rwane z szypułkami (ogonkami, które mogą być cięte), świeże i suche, bez liści, niepopękane, wolne od chorób, szkodników, zgnilizny.

Kształt, wielkość i barwa — odpowiadająca odmianie, jednolite w jednym opakowaniu.

Wybór II — czyste, rwane z szypułkami lub bez, z pęknięciami, bez plam, jednolitej barwy, wolne od zgnilizny i liści.

U w a g a :

dla przemysłu bez szypulek, na soki odmiany barwiące, lub wg warunków umów specjalnych.

J a g o d o w e

T r u s k a w k i

Wybór Extra — owoce czyste, niezapieczone, dojrzałe, jędrne, jednakowego kształtu i zabarwienia, odpowiadające odmianie, wolne od chorób, zgnilizny, szkodników, nadgryzień, uszkodzeń mechanicznych, z krótką szypułką (dla przemysłu na podstawie specjalnych umów, mogą być bez szypulek). Średnica poprzeczna wielkowocowych od 2 cm, drobno-owocowych od 1,5 cm, jednolite w jednym opakowaniu.

Wybór I — nieodpowiadający wyborowi Extra pod względem barwy, wielkości i kształtu, dojrzałe, nadające się do transportu z szypułką lub bez, wolne od chorób, szkodników, zgnilizny i zapieczenia.

Wybór II — (na moszcze) mogą być przejrzałe, lekko zanieczyszczone piaskiem, wolne od chorób i zgnilizny.

M a l i n y

Wybór extra — czyste, świeże, dojrzałe, bez szypulek i liści, suche o jednolitym zabarwieniu, wolne od chorób, zgnilizny i szkodników. Dopuszczalne ilości owoców robaczywych do 5% (wagowo).

Wybór I — czyste, świeże, dojrzałe, bez szypulek i liści, suche o jednolitym zabarwieniu, wolne od chorób, zgnilizny i szkodników. Dopuszczalne ilości owoców robaczywych do 8% (wagowo).

Wybór II — towar beczkowy, czyste, dojrzałe i przejrzałe, wolne od chorób, szkodników i zgnilizny. Dopuszczalna ilość owoców robaczywych do 15%.

A g r e s t

do konsumpcji dojrzałość handlowa, na przeobrażenie niepełnie dojrzałe.

Wybór I — owoce czyste (bez mączniaka), suche, kształt i zabarwienie odpowiadające odmianie, wolne od chorób, szkodników i zgnilizny.

Dojrzałe lub niepełnie dojrzałe — stosownie do umowy.

Wybór II — owoce czyste, dojrzałe, wolne od chorób i szkodników, z mączniakiem pokrywającym do 50% jagodę w ilości do 25% wagowo.

P o r z e c z k i — c z a r n e , b i a ł e , c z e r w o n e i r ó ż n o k o l o r o w e

Wybór I — owoce dojrzałe do spożycia, czyste, suche, nieprzejrzałe, jednakowego kształtu i zabarwienia, odpowiadające odmianie, z szypułkami (ogonkami), o pełnych gronach.

Dla przemysłu, na podstawie uprzedniej umowy, bez szypulek, jednakowego zabarwienia, wolne od chorób i zgnilizny.

Wybór II — towar beczkowy, czyste, jednakowego zabarwienia, bez liści, gałązek itp. nieodpowiadające wyborowi I-mu, wolne od chorób, szkodników i zgnilizny.

J a g o d y c z a r n e

Wybór I — czyste, świeże, jędrne, bez liści, możliwie pokryte nalotem woskowym, bez domieszki innych jagód, szczególnie łochin, suche, zbierane nie w czasie deszczu, niezgorzkniałe, niepogniecione, wolne od chorób, szkodników i zgnilizny.

Wybór II — towar beczkowy — dojrzałe lub przejrzałe, wolne od zanieczyszczeń, zgnilizny, niesfermentowane.

U w a g a :

Łochinia jest jagodą barwy tej samej co jagoda czarna, nieco większa, lekko wydłużona o miąższu jasno różowym i soku bezbarwnym. Jagoda czarna ma sok czerwony — ciemny.

W a r z y w a

1. *Kapusta biała, czerwona i włoska.*

Wybór I. — Główki zależne od gatunku i odmiany odpowiednio twarde, czyste, zdrowe, niepopękane, niepoobijane, niezmarnięte, bez nadgryzień i zgnilizny, liście zewnętrzne bez plam i uszkodzeń, na głąbie, przyciętym niezbyt krótko, by liście zewnętrzne dobrze się trzymały.

Liści ochronnych 2—4.

- a) *Kapusta biała* — na przekroju barwa biała, waga główki: wczesnych od 0,5 kg wzwyż, główki odmian późnych 1,5 kg wzwyż.
- b) *Kapusta czerwona* — na przekroju barwa czerwona lub różowa, waga główki od 1 kg wzwyż.
- c) *Kapusta włoska* — na przekroju barwa żółtawa, waga główki odmian wczesnych od 0,5 kg, późnych od 1 kg wzwyż.

Wybór II. Główki zależne od gatunku i odmiany, odpowiednio twarde, czyste, zdrowe i niepopękane, niezmarnięte. Liście zewnętrzne bez plam na głąbie przyciętym niezbyt krótko, by liście zewnętrzne dobrze się trzymały.

Liści ochronnych 2—4.

Dopuszczalne niewielkie uszkodzenia i ślady oczyszczeń.

Lekko poobijanych do 10%.

- a) *Kapusta biała* — waga główki wczesnej od 0,5 kg, późnej od 1 kg wzwyż.
- b) *Kapusta czerwona* — waga główki od 0,5 kg wzwyż.
- c) *Kapusta włoska* — waga główki wczesnej od 0,25 kg, późnej od 0,75 kg wzwyż.

Wybór III — Główki nieodpowiadające wyborowi I i II zalicza się do wyboru III. Zgnilizna i głębsze przemarnięcie niedopuszczalne.

U w a g a :

Od 15 sierpnia należy określać wagę wg norm dla kapusty późnej.

2. *Kalarepa.*

Wybór I. — Główki zdrowe, gładkie, bez pęknięć, plam, uszkodników i zgnilizny, niezdrewniałe, przycięte wg wymagań danego rynku.

Do 1 sierpnia wiązane w pęczki po 10 szt. z liśćmi, od 1 sierpnia z liśćmi lub bez stosownie do umowy na wagę. Średnica dla wczesnych od 3 cm wzwyż, dla późnej od 5—8 cm.

Wybór II. — Główki nieodpowiadające I wyborowi wielkością z niewielkimi uszkodzeniami mechanicznymi i pęknięciami, niezdrewniałe, bez zgnilizny w pęczkach po 10 sztuk.

3. *Bruselka.*

Wybór I. — Główki zdrowe, zwarte, bez zgnilizny, zwiędłych i żółtych listków, o średnicy od 1,5 do 3 cm.

Wybór II. — Główki zdrowe, nieco luźne, dowolnej wielkości.

4. *Kalafior.*

Wybór I. — Róże czyste, zdrowe, zwarte, białe, wypukłe, niekaszcowate, niepoprzerastale liśćmi, wolne od uszkodników, chorób i odgnieceń, jednakowego kształtu i wielkości.

Liście nie obcięte i nie skracane dla ochrony róży kwiatowej. Głęb przycięty krótko.

Wielkość 1. średn. róży w najszerszym miejscu od 10 cm dla odmian wczesnych i od 15 cm dla późnych (od I.VIII).

Wielkość 2. średn. róży dla odmian wczesnych od 5—10 cm, późnych od 10—15 cm. (Od I.VIII).

U w a g a :

różnica średnicy róż w jednym opakowaniu nie powinna przekraczać 5 cm.

Wybór II. — Róże czyste — żółtawe, nieco luźne, bez chorób, uszkodników i zgnilizny, różnego kształtu i wielkości, oraz róże nieodpowiadające I-mu wyborowi.

5. *Buraki ćwikłowe.*

Wybór I. Korzenie czyste, gładkie, zdrowe, barwy ciemno fioletowej lub czerwonej. Na przekroju ciemno czerwone bez białych prążków, odpowiadające kształtom odmian, wolne od chorób i uszkodników, bez zgnilizny. Do 1 sierpnia w pęczkach po 10 szt. o średn. od 3 cm wzwyż z liśćmi. Po 1 sierpnia na wagę o średn. od 5 do 10 cm. bez liści. Zanieczyszczenie ziemią do 2%.

Wybór II. — Korzenie barwy jak w wyborze I, mogą być drobniejsze i większe, dopuszczalne

małe uszkodzenia mechaniczne i plamy do 1% bez zgnilizny.

Zanieczyszczenie ziemią do 3%.

6. Marchew jadalna.

Wybór I. — Korzenie czyste, zdrowe, jednolitej barwy i kształtu, odpowiadające odmianie, gładkie, niepopękane, wolne od chorób, szkodników, zgnilizny i uszkodzeń mechanicznych. Do 1 sierpnia w pęczkach po 10 szt. o średn. w najgrubszej części korzenia od 1 cm. wzwyż, z nacią. Od 1 sierpnia średn. korzenie od 2 cm. wzwyż — na wagę, bez naci. Naci obcięta równo z główką, bez skaleczeń korzenia. Zanieczyszczenie ziemią do 2%.

W wyborze I-szym niedopuszcza się odmiany „Saint Valery”.

Wybór II. — Korzenie drobniejsze od wyboru I-szego, jednakowego kształtu i barwy bez pęknięć, uszkodzeń i zgnilizny.

Zanieczyszczenie ziemią do 3%.

Korzeni pękniętych lecz zabliźnionych do 5%.

7. Pietruszka.

Wybór I. — Korzenie czyste, zdrowe i gładkie, bez rozgałęzień, białe, bez plam nazewnątrz i na przekroju, wolne od chorób, szkodników i zgnilizny. Korzenie z drobnymi uszkodzeniami mechanicznymi do 2%.

Do 1 października może być w pęczkach po 10 szt. ze świeżą nacią, o średnicy w główce od 1,5 cm. wzwyż. Od 1 października na wagę ze starannie usuniętą nacią o średnicy korzenia od 2 cm. wzwyż, zanieczyszczenie ziemią do 2%.

Wybór II. — Korzenie drobniejsze o średnicy w główce od 1 cm. dopuszczalne rozgałęzienia, uszkodzenia mechaniczne do 5%, zanieczyszczenie ziemią do 3%, poplamionej z początkiem zgnilizny do 1%, ordzewienie do 20%.

8. Seler.

Wybór I. — Korzenie czyste, zdrowe, bez korzeni bocznych, uszkodzeń, szkodników, chorób i zgnilizny, o miąższu białym, waga od 30 dkg. wzwyż. Przy dostawie z nacią w pęczkach po 10 sztuk, jednakowej wielkości od 3 cm. wzwyż. Zanieczyszczenie ziemią do 3%.

Wybór II. — Małe uszkodzenia mechaniczne, miąższ biały, dopuszczalne korzenie boczne. Zanieczyszczenie ziemią do 5%.

9. Chrzan.

Wybór I. — Korzenie czyste, gładkie, zdrowe, bez rozgałęzień, wolne od plam i zgnilizny, na przekroju białe, niewyschnięte, o średn. od 2,5 cm., długości od 25 cm. wzwyż posortowane wg grubości i długości.

Wybór II. — Korzenie nieodpowiadające wyborowi I, o średn. 1,5 cm., o długości od 15 cm. wzwyż, wolne od plam i zgnilizny, niewyschnięte.

10. Cebula.

Wybór „Extra” — Jednolita w odmianie pod względem kształtu, wielkości koloru. Zupełnie dojrzała, nieposiadająca zielonego barwnika w łuskach zewnętrznych, z dobrze zaschniętą szyjką i suchym szczypiorciem przyciętym na 4 do 5 cm., z korzeniami zaschniętymi, nie dłuższymi niż 1 cm. (nie może posiadać świeżo wyrosniętego szczypiorczy korzonków). Niedopuszczalne są cebule o kształcie butelkowatym, wrzecionowatym, żebrowatym, spowodowanym podwójnością cebuli, oraz ze śladami pędu nasiennego. Łuska cała sucha, nieszczerbiona, miąższ bez przemarzenia.

Cebula jędrna, bez plam (szkodników, chorób) uszkodzeń mechanicznych, zanieczyszczeń ziemią. Średnica dla cebuli konsumpcyjnej od 4,5 do 7 cm. i od 7 cm. wzwyż, dla konserwowej od 2 do 3,5 cm., w jednym opakowaniu. Różnica średnicy cebuli nie może przekraczać 2 cm. Tolerancja — nieodpowiadających wyborowi „extra” kształtem i barwą w jednej odmianie do 5%.

Przy trasacjach wiosennych dopuszczalne do 1% cebuli wyrosniętej.

Wybór I. — Wymagania jak w wyborze „extra” sortowane wg wielkości z obciętym szczypiorcem, drobna o średnicy 3,5 cm. do 4,5 cm. i od 4,5 cm. wzwyż.

Tolerancja nieodpowiadających wielkością, kształtem i barwą wyborowi I — do 5%. Wyrosniętej z obciętym szczypiorcem do 5%.

Wybór II. — Zdrowa, sucha, bez wystrzałów (pędów nasiennych) zdolna do konsumpcji, różnego kształtu, koloru, wielkości i bez łuski.

Tolerancja wyrosniętych z obciętym szczypiorcem do 50% z wystrzałami do 10%. Nadgniłych do 2%.

11. Pory.

Wybór I. — Czyste, zdrowe, bez uszkodzeń mechanicznych, chorobowych i przez szkodniki, jednej odmiany, jednakowego kształtu, z dobrze wykształconą łodygą.

Wielkość I — średnica główki od 3,5 cm. wzwyż.

Wielkość II — średnica główki od 2 do 3,5 cm.

Wybór II. — Nieodpowiadające I wyborowi.
12. O g ó r k i.

Wybór I. — Czyste, zdrowe, gładkie, jędrne, zależnie od odmiany i przeznaczenia jednakowo i dostatecznie wyrośnięte, kształtne, nieprzejrzałe, zielone bez ciemnych plam, jednolitej odmiany, świeżo rwane, nie zwiednięte bez kanałów wewnątrz:

- a) sałatowe o wadze od 30 dkg. wzwyż, długości od 20 cm.
- b) „kwaszaniaki“ długości od 9 do 12 cm. i od 12 do 15 cm. przy średn. 4,5 cm.
- c) konserwowe — o długości od 8 do 11 cm. średnica 3,5 cm. i od 10 do 12 cm. o średnicy 4 o kształcie prostym, małych gniaздkach nasiennych o powierzchni lekko brodawkowej,
- d) korniszony — o długości 3 do 6 cm., średnica do 2 cm., proste bez zakrzywień,

Wybór II. — Czyste, zdrowe, bez plam i uszkodzeń, bez pustych miejsc w środku, nieprzejrzałe, barwa niejednolita.

- a) sałatowe różnej wielkości.
- b) „kwaszeniaki“ od 9 do 12 cm. długości od 12 do 15 cm., od 15 do 18 cm., od 18 do 22 cm., wszystkie o średnicy do 5 cm., nieprzejrzałe.
- c) konserwowe: długości 8 do 10 cm. średnicy do 4 cm. i od 10 do 12 średnicy do 4,5 cm.
- d) korniszony — dług. powyżej 3 cm., lekko skrzywione, żółtawe, z małymi plamkami chorobowymi na naskórku.
- e) na pikle — minimalna długość 20 cm., waga od 50 dkg. wzwyż, grubo mięsiste z mało rozwiniętą komorą nasienną.

13. P o m i d o r y g r u n t o w e.

Wybór I. — Czyste, zdrowe, jednolite pod względem odmiany, wielkości, kształtu, barwy, dojrzałości. Nieprzejrzałe, twarde, bez plam, pęknięć narośli, zgnilizny i uszkodzeń, średnica od 5 cm. wzwyż.

Wahania średnicy w jednym opakowaniu dla wyboru I nie powinny przekraczać 1 cm.

Wybór II. — Nieprzejrzałe, bez plam, zgnilizny, uszkodzeń, niejednolite pod względem kształtu i barwy, lekko żeberkowate, średnica owocu od 3 cm. wzwyż.

Wahania w średnicy w jednym opakowaniu dla wyboru II nie powinny przekraczać 2 cm.

Wybór III. — Nieodpowiadające I i II wyborowi, jednak bez zgnilizny.

Miękkich do 30%.

14. S z p a r a g i.

Wybór I. — Pędy czyste, zdrowe, proste, bez uszkodzeń, nie puste z białymi lub lekko różowymi główkami o długości od 17 do 22 cm. waga 1 pędu od 40 g. wzwyż. w wiązkach po 1 kg., ułożone równo, przycięte, jednakowej długości, ściśle związane.

Wybór II. — Pędy czyste, zdrowe, dopuszczalne lekkie skrzywienia, mogą być z główkami fioletowymi, nieco rozwiniętymi.

Waga pędu od 25 g. wzwyż.

15. G r o c h w s t r ą c z k a c h

Wybór I. — strączki czyste, zdrowe, zielone, młode, jednolitej dojrzałości i odmiany, nie połamane, ziarno nienuszkodzone, soczyste, nie twarde i nie gorzkawe.

Wybór II. — jak w wyborze I, dopuszczalne strąki połamane, krzywe do 5% z małymi plamkami, ziarno może być więcej wyrośnięte, mniej soczyste.

16. F a s o l a s z p a r a g o w a w s t r ą c k a c h.

Wybór I. — Strąki czyste, młode, łatwo łamiące się, bez łyka, jednolitej barwy i odmiany, bez plam, nie połamane, mięsiste, ziarno słabo uwy puklające się.

Wybór II. — Wymagania jak w wyborze I, dopuszczalne strąki połamane krzywe do 5%, z małymi plamami, ziarno może być więcej wyrośnięte, mniej soczyste.

17. R a b a r b a r.

Wybór I. — Ogonki liściowe czyste, jednakowe kształtu, odmian czerwonych, długie od 25 cm., o średnicy u nasady od 3 cm. wzwyż.

Liść obcięty krótko najwyżej do 3 cm. Rabarbar pędzony w pęczkach po 1 kg., grutowy po 5 kg.

Wybór II. — Odmiany czerwone i zielone w pęczkach, jednej barwy. Ogonki liściowe różnej długości i grubości, o średnicy u nasady najmniej 1,5 cm. z liśćmi obciętymi jak w wyborze I.

Ogólna tolerancja dopuszczalna dla wszystkich warzyw.

W poszczególnych wyborach dopuszczalne są odchylenia do 5% w wielkości, długości i grubości, w wadze i zabarwieniu o ile wymagania odbiorców nie dopuszczają innych.

U w a g a:

Warzywa, które nie zostały omówione w nor-

mach jakościowych należy przygotować do obrotu tak jak pokrewne im lub podobne warzywa. Mycie warzyw korzeniowych dopuszczalne jest tylko przy dostawach do bezpośredniej konsumpcji, do transportu i przechowania niedopuszczalne.

Warzywa korzeniowe z ziemi ciężkiej i zbierane w okresie niepogody mogą uzyskać tolerancję na ziemię o 1% większą od normalnej.

Normy jakościowe dla ziemniaków wczesnych

W związku z przystąpieniem Centrali Spółdzielni Ogrodniczych do skupu i dystrybucji wczesnych ziemniaków w okresie: koniec czerwca — połowa września, Ministerstwo Handlu Wewnętrznego Departament Obrotu Artykułami Rolnymi ustalił

do dnia 15 lipca br.

następujące normy jakościowe dla wczesnych

ziemniaków, jakim winny odpowiadać te ziemniaki w obrocie handlowym:

- 1) średnica najniższa od 2,5 cm.,
- 2) zanieczyszczenie ziemią do 5%,
- 3) ziemniaków o średnicy mniejszej niż 2,5 cm., ale nadających się do konsumpcji do 8%.

Łączny procent zanieczyszczenia ziemią oraz małych ziemniaków ustala się do 13%.

Zarządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 4 czerwca 1949 r.

W sprawie organizacji punktów skupu zboża przez Centralę Rolniczą Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”.

Na podstawie § 8 i 9 rozporządzenia Ministrów Aproprowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 28 sierpnia 1947 r., wydanego w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Reform Rolnych, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Skarbu w sprawie unormowania obrotu zbożem i głównymi produktami przemiału (Dz. U. R. P. Nr 61, poz. 348) zarządza się co następuje:

§ 1.

Zobowiązuje się Centralę Rolniczą Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” do przygotowania w terminie do dnia 1 sierpnia 1949 r. — 2.600 punktów na całym obszarze Państwa dla skupu i przechowania ze zbiorów w 1949/50 roku i wpływów w naturze z tytułu podatku gruntowego następujących gatunków zbóż: żyta, pszenicy, jęczmienia, owsa, gryki i prosa.

§ 2.

Pojemność magazynowa wszystkich punktów

skupu, wskazanych w § 1 winna wynosić co najmniej 400.000 ton. Pojemność magazynowa poszczególnego punktu skupu winna być nie mniejsza, niż zdolność przyjęcia zaofiarowanego zboża w ciągu 10 dni.

Określone w § 1 przygotowanie punktów skupu o wskazanej pojemności winno być przeprowadzone niezależnie od obowiązku dokonania magazynowania na podstawie dotychczasowych zleceń Polskich Zakładów Zbożowych.

§ 3.

Pomieszczenia przygotowane stosownie do § 1 winny być użyte wyłącznie dla przyjęcia i przechowania wymienionych w § 1 gatunków zbóż.

§ 4.

Pomieszczenia magazynowe winny mieć szczelne dachy, ściany i podłogi, być suche, widne i przewiewne. Pomieszczenia winny być należycie zabezpieczone. Ściany w magazynach winny być świeżo wybielone, podłogi wymiecione,

a śmiecie spalone. Magazyny winne być do dnia 1 sierpnia 1949 całkowicie opróżnione z wszelkiego rodzaju innych towarów.

§ 5.

Magazyny przy punktach skupu winny posiadać następujące wyposażenia techniczne:

- a) wagę dziesiętną zalegalizowaną, z kompletem odważników,
- b) wagę t. zw. „holenderską“ dla ustalania ciężaru gatunkowego ziarna,
- c) termometr laskowy, dla mierzenia temperatury złożonego w pryzmach zboża,
- d) wialnię lub młynek do czyszczenia zboża,
- e) w miarę możliwości przyrządy do ustalania wilgotności ziarna oraz wagę techniczną 200 gr. dla ustalania zanieczyszczeń zboża,
- f) odpowiednią ilość worków, sznurka do wiązania worków oraz łopat do przerzucania zboża

§ 6.

Magazyny przy punktach skupu winny posiadać odpowiednią ilość należycie wyremontowanych środków transportowych w celu sprawnego dokonywania załadunków zboża.

§ 7.

Magazyny przy punktach skupu winny być zaopatrzone również w odpowiednią ilość zastaw wagonowych.

§ 8.

Przyjmowanie zboża w magazynach przy punktach skupu winno być tak zorganizowane, aby każda dowieziona ilość zboża mogła być szybko przyjęta. W tym celu należy w razie potrzeby przyjmować w magazynie zboże na odpowiedniej ilości wag.

Rolnicy dowożący zboże winni być załatwiani kolejno. Niedopuszczalne jest załatwianie interesantów poza kolejką.

Akcja ważenia i przyjmowania zboża winna być ściśle skoordynowana z manipulacją wypisywania i wydawania kwitów oraz wypłacania należności.

§ 9.

Na magazynach winny być wywieszone w miejscach widocznych odpowiednie szyldy, a ponadto umieszczony winien być regulamin obowiązujący przy przyjmowaniu zboża.

§ 10.

Punkty skupu dokonują zakupu i wysyłki zboża na podstawie miesięcznych kontrakt-planów wystawionych przez Polskie Zakłady Zbożowe. Kontrakt-plany będą wysyłane w końcu każdego miesiąca na miesiąc następny. Kontrakt-plany zawierać będą również dyspozycję wysyłkową.

§ 11.

Magazyny przy punktach skupu winny prowadzić księgę magazynową oraz posiadać kwitariusze dla zapisywania ilości i jakości przyjmowanego zboża.

§ 12.

Centrala Rolnicza Spółdzielni „Samopomoc Chłopska“ winna w porozumieniu z Polskimi Zakładami Zbożowymi i Giełdami Zbożowo-Towarowymi zorganizować do dnia 15 lipca 1949 r. fachowe kursy doszkalające dla osób, które będą zatrudnione na stanowiskach kierowniczych w punktach skupu. Regulamin i program kursów podlega zatwierdzeniu przez Ministra Handlu Wewnętrznego.

§ 13.

W punktach skupu mogą być zatrudnione na stanowiskach kierowniczych osoby, które ukończyły z wynikiem dodatnim kursy, o których mowa w § 12.

§ 14.

Kierownicy punktów skupu i magazynów obowiązani są do ścisłego przestrzegania przy przyjmowaniu zboża norm jakościowych, ustalonych przez Giełdy Zbożowo-Towarowe dla poszczególnych rodzajów zbóż.

§ 15.

W okresie od dnia 1 do 15 sierpnia 1949 r. przedstawiciele Wydziałów Handlu Urzędów Wojewódzkich oraz Polskich Zakładów Zbożowych dokonywać będą oględzin punktów skupu i magazynów dla stwierdzenia czy odpowiadają one warunkom wymienionym w §§ 4, 5, 6 i 7 niniejszego zarządzenia.

§ 16.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem podpisania.

Minister Handlu Wewnętrznego
(—) T. Dietrich

Rozjemcze sądownictwo giełdowe

Rozjemcze sądownictwo w ramach sądowego postępowania wogóle a przepisów giełdowych w szczególności, ma na celu udostępnienie członkom i uczestnikom Giełd pomiędzy sobą jakoteż w stosunkach handlowych z nieczłonkami, możliwości prawnych celem wywalczenia swoich pretensji, wynikłych z transakcji między sobą zawieranych, bez uciekania się do uciążliwego i przewlekłego zazwyczaj procesu sądowego.

Charakterystyczną cechą rozjemczego sądownictwa giełdowego jest bezapelacyjność od orzeczeń w tym trybie wydawanych oraz wybieralność Komisji Rozjemczych przez czynnik Samorządu Gospodarczego a składu sądzącego przez strony będące w sporze.

Postępowanie przed sądami rozjemczymi Giełd Zbożowo-towarowych normuje Rozp. Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 30.III.1949 r. Dz. Ust. Rzeczyp. Polskiej Nr 24 poz. 164, które określa zasady kompletowania składów sądzących, wyboru przewodniczącego sądu i sposób ferowania wyroków.

Regulamin sądów rozjemczych Giełd Zbożowo-Towarowych uwypatnia te tylko odchylenia proceduralne, które, jako specyficzne, mają za-

stosowanie w sądownictwie rozjemczym, nie naruszając wszystkich innych norm postępowania, objętych kodeksem postępowania cywilnego, które, w braku wyraźnych przepisów regulaminowych, znajdują w pełni zastosowanie.

Takimi specyficznymi właśnie normami regulaminowymi, które charakteryzują sądownictwo rozjemcze giełd zbożowo-towarowych są przepisy o komisjach rozjemczych (§ 25 rozp.), kompletowaniu składów sądzących drogą wyznaczenia sędziego lub sędziów przez strony sporujące (§ 6 ust. 2 rozp.), o wyborze przewodniczącego sądu rozjemczego spośród członków komisji rozjemczej (§ 7 ust. 1 rozp.), prawie do wyłączenia sędziów oraz przewodniczącego przez strony (§ 8 rozp.), wyznaczeniu rozprawy (§ 9 rozp.), pozwie wzajemnym (§ 12 rozp.), przeprowadzeniu rozprawy przez sąd rozjemczy (§ 13 rozp.), i wyrokowania (§ 15, 16 i nast. cyt. wyżej rozp.).

Dalsze postanowienia rozporządzenia, normującego postępowanie przed sądami rozjemczymi uprawomocnienia się wyroków przez sądy te giełd zbożowo-towarowych, określają zasady rowanych oraz egzekwowania pretensji, wywalczonych drogą sądowego rozjemstwa giełdowego.

Rozporządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 30 marca 1949 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości. Regulamin sądów rozjemczych giełd zbożowo-towarowych.

Na podstawie § 30 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1924 r. o organizacji giełd (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr 23, poz. 209 i z 1935 r. Nr 24, poz. 163) zarządza się, co następuje:

§ 1. Regulamin niniejszy obowiązuje przy rozstrzyganiu przez sądy rozjemcze giełd zbożowo-towarowych sporów, wynikających z transakcji giełdowych, zawartych na giełdach zbożowo-towarowych, oraz sporów, wynikających z transakcji niegiełdowych między członkami, członkami i uczestnikami, lub między uczestnikami giełd, jeżeli przedmiotem sporu są wartości dopuszczo-

ne do obrotu na giełdach zbożowo-towarowych lub należności będące w związku z tym obrotem.

§ 2. 1. Sąd rozjemczy giełdy zbożowo-towarowej jest wyłącznie właściwy do rozstrzygania sporów wymienionych w § 1, jeżeli strony na piśmie inaczej się nie umówiły.

2. Rozstrzygnięciu sądu rozjemczego giełdy zbożowo-towarowej podlegają również spory wymienione w § 1 nawet w tym przypadku gdy obie lub jedna ze stron nie są członkami lub uczestnikami giełdy, jeżeli strony w pisemnym układzie lub przez wymianę listów poddadzą się orzecznictwu tego sądu.

§ 3. 1. W sporach wynikłych z transakcji giełdowych, jeżeli strony nie wskazały w umowie innego sądu rozjemczego, właściwy jest sąd rozjemczy giełdy, na której transakcję zawarto.

2. W sporach z transakcji niegiełdowych, jeżeli strony nie umówiły się inaczej, właściwy do rozstrzygnięcia sporu jest sąd rozjemczy giełdy, w której okręgu transakcję zawarto.

§ 4. Sędziów sądu rozjemczego ustanawiają strony spośród członków komisji rozjemczej.

§ 5. 1. Wniesienie pozwu do sądu rozjemczego następuje pisemnie przy równoczesnym złożeniu opłat.

2. Pozew winien zawierać:

- a) imiona i nazwiska (firmę) oraz adresy stron,
- b) żądanie z określeniem wartości przedmiotu sporu,
- c) przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie,
- d) wskazanie sędziego,
- e) datę oraz podpis wnoszącego.

3. Ponadto pozew może zawierać wniosek o przeprowadzenie rozprawy w nieobecności powoda.

4. Do pozwu należy dołączyć odpis dla strony przeciwnej.

5. Jeżeli pozew nie może otrzymać biegu wskutek niezachowania warunków, wskazanych wyżej lub z powodu niezłożenia należytych opłat, prezes komisji rozjemczej wzywa stronę pod rygorem zwrócenia pozwu do stosownego poprawienia lub uzupełnienia go w terminie tygodniowym, a po bezskutecznym upływie terminu zwraca pozew stronie.

§ 6. 1. Biuro giełdy winno w ciągu trzech dni od daty wpływu pozwu przesłać odpis pozwu stronie pozwanej, wzywając ją do wskazania sędziego.

2. Jeżeli jedna ze stron wskaże 2-ch sędziów, biuro giełdy wezwie stronę przeciwną do wskazania również 2-ch sędziów, bądź drugiego sędziego.

3. Jeżeli strona nie wskaże sędziego (sędziów) w określonym terminie, prezes komisji rozjemczej lub jego zastępca wyznaczy sędziego (sędziów) z urzędu, o czym strony należy uprzedzić w wezwaniu do wskazania sędziego.

§ 7. 1. W ciągu 5 dni po wyborze albo wyznaczeniu sędziów rozjemczych prezes komisji rozjemczej lub jego zastępca wzywa ich do wyboru przewodniczącego sądu rozjemczego spośród członków komisji rozjemczej. W braku po-

rozumienia, przewodniczącego wyznaczy prezes komisji rozjemczej lub jego zastępca.

2. O wyborze bądź o wyznaczeniu przewodniczącego sądu rozjemczego oraz sędziów biuro giełdy zawiadamia strony.

§ 8. 1. W ciągu 3-ch dni od zawiadomienia o składzie sądu strona może zgłosić do prezydium komisji rozjemczej żądanie wyłączenia przewodniczącego lub sędziego sądu rozjemczego, jeżeli między nim a stroną lub jej pełnomocnikiem zachodzą stosunki osobiste tego rodzaju, że mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności przewodniczącego lub sędziego.

2. W przypadku uznania przez prezydium komisji rozjemczej wniosku o wyłączenie przewodniczącego lub sędziego za uzasadniony, prezes komisji rozjemczej wyznaczy stronie 3-dniowy termin do wskazania innego sędziego, a sędziom do wyboru innego przewodniczącego. Przepisy §§ 6 i 7 mają tu odpowiednie zastosowanie.

§ 9. Przewodniczący sądu rozjemczego wyznacza termin rozprawy, o którym biuro giełdy zawiadamia strony listem poleconym, co najmniej na 7 dni przed rozprawą.

§ 10. 1. Sąd zawiesza postępowanie w przypadku niestawiennictwa powoda, który nie żądał rozpoznania sprawy w swej nieobecności.

2. Sąd umorzy postępowanie zawieszone, jeżeli wniosek o podjęcie postępowania nie został zgłoszony w ciągu 30 dni od zawieszenia.

§ 11. 1. Sąd rozjemczy z urzędu lub na wniosek stron przeprowadza dowody zmierzające do należytego wyjaśnienia sprawy.

2. Koszty przeprowadzenia dowodu ponosi początkowo strona, która powołała się na dowód lub na którą sąd włożył ciężar kosztów.

3. Sąd rozjemczy nie może od stron, świadków i biegłych odbierać przysięgi ani stosować środków przymusowych.

4. O wykonaniu czynności, wymienionych w poprzednim ustępie, sąd rozjemczy zwraca się do sądu grodzkiego, w którego okręgu czynność ma być wykonana.

§ 12. 1. Najpóźniej na pierwszej rozprawie strona pozwana może wnieść pozew wzajemny.

2. W każdym stanie sprawy strony mogą zawrzeć ugody.

3. Osnowa ugody, zawartej ustnie przed sądem, powinna być wciągnięta do protokołu rozprawy i stwierdzona podpisami stron i zespołu orzekającego.

§ 13. 1. Przewodniczący sądu otwiera, kieruje i zamyka rozprawę.

2. Z przebiegu rozprawy spisuje się zwięzły protokół, który podpisują przewodniczący i protokolant.

3. Przewodniczący zamyka rozprawę, gdy sąd po wysłuchaniu stron uzna sprawę za dostatecznie wyjaśnioną.

§ 14. 1. W postępowaniu przed sądem strona może działać przez pełnomocnika. Pełnomocnictwo winno być sporządzone na piśmie.

2. Pełnomocnikiem może być obywatel polski, posiadający zdolność do działań prawnych.

§ 15. Sąd wyda wyrok zaoczny w przypadku nieusprawiedliwionego niestawienia pozwanego na rozprawie. O skutkach niestawienia sąd uprzedzi pozwanego w wezwaniu.

§ 16. 1. Wyrok sądu rozjemczego zapada większością głosów.

2. Wyrok sądu rozjemczego winien zawierać:

- a) sąd, miejsce i datę wydania wyroku,
- b) imiona i nazwiska sędziów, stron i protokolanta,
- c) rozstrzygnięcie o żądaniach stron,
- d) uzasadnienie.

3. Na wniosek stron sąd może odstąpić od uzasadnienia wyroku.

4. Wyrok podpisują przewodniczący oraz wszyscy sędziowie. Jeżeli którykolwiek z sędziów odmówi podpisu, pozostali zaznaczą to na samym wyroku. Sędzia odmawiający złożenia podpisu na wyroku winien odmowę swoją uzasadnić.

§ 17. 1. W wyroku sąd rozjemczy rozstrzyga również o kosztach postępowania.

2. Strona przegrywająca sprawę ponosi niezbędne koszty postępowania. W razie częściowego tylko uwzględnienia żądań, koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

§ 18. 1. Wyrok sądu rozjemczego podlega ogłoszeniu w dniu zamknięcia rozprawy. W sprawie zawilej sąd może odroczyć ogłoszenie wyroku do 2-ech tygodni.

2. Na żądanie strony biuro giełdy wyda odpis wyroku.

§ 19. Od wyroku sądu rozjemczego nie ma odwołania.

§ 20. Wyrok sądu rozjemczego ma moc prawną na równi z wyrokiem sądu państwowego, także samo znaczenie ma ugoda, zawarta przed sądem rozjemczym, jeżeli podpisały ją strony i wszyscy sędziowie.

§ 21. 1. Wyrok sądu rozjemczego winien być wykonany w ciągu 7 dni od jego ogłoszenia, o ile w samym wyroku nie wskazano innego terminu.

2. W razie niewykonania wyroku w terminie przysługuje stronie prawo zgłoszenia zażalenia do rady giełdowej, co nie uchybia prawom strony do żądania wykonania wyroku w myśl kodeksu postępowania cywilnego.

§ 22. 1. Powód przy wniesieniu pozwu, a pozwany przy wniesieniu pozwu wzajemnego winien uiścić w biurze giełdy opłaty w wysokości:

- a) 3% od wartości przedmiotu sporu przy komplecie 3 sędziów,
- b) 4% od wartości przedmiotu sporu przy komplecie 5 sędziów.

2. Każde rozpoczęte 1.000 zł liczy się za pełne.

3. Najniższa opłata wynosi 2.500 zł.

4. Opłaty podwyższa się o 50% w stosunku do powodu nie będącego członkiem giełdy.

5. Członek giełdy, który przegrał sprawę nie może ponosić wyższych kosztów z tej przyczyny, że strona przeciwna nie jest członkiem giełdy.

§ 23. W przypadku wycofania pozwu przed rozprawą, opłaty podlegają zwrotowi z potrąceniem rzeczywistych wydatków giełdy.

§ 24. Członek sądu ma prawo do wynagrodzenia za swe czynności. Wynagrodzenie to wypłaca się z uiszczonej opłaty (§ 22). Wysokość wynagrodzenia ustala prezydium rady giełdowej w porozumieniu z komisarzem giełdowym.

§ 25. 1. Członków komisji rozjemczej wybiera ogólne zgromadzenie członków giełdy wg zasad ustalonych w statucie giełdy dla wyboru członków rady giełdowej oraz w ilości przez statut określonej.

2. Kadencja komisji rozjemczej trwa 1 rok.

§ 26. 1. Dla dokonania wyboru prezesa i dwóch wiceprezesów komisji rozjemczej, stanowiących prezydium komisji, prezes rady giełdowej zwołuje zgromadzenie członków komisji rozjemczej w ciągu miesiąca od chwili wyboru komisji.

2. Zgromadzeniu temu przewodniczy najstarszy wiekiem członek komisji rozjemczej.

3. Dla powzięcia uchwał zgromadzenia wymagana jest obecność przynajmniej połowy członków komisji rozjemczej.

§ 27. 1. Ogólny nadzór nad działalnością sądów rozjemczych sprawuje prezes komisji rozjemczej lub zastępujący go wiceprezes.

2. Osoby sprawujące nadzór mogą być obecne na rozprawie toczącej się przy drzwiach zamkniętych.

3. Nadzór nie może wkraczać w dziedzinę niezawisłości członków sądu przy wydawaniu wyroku

§ 28. 1. Członkowie komisji rozjemczej składają wobec prezesa rady giełdowej ślubowanie następującej treści:

„Ślubuję, że obowiązki członka sądu rozjemczego giełdy zbożo-towarowej w spełniać będę sumiennie, kierując się bezstronnością oraz najlepszą wiedzą, a o przebiegu narad zachowam ścisłą tajemnicę”.

2. Treść złożonego ślubowania winna być podpisana.

§ 29. W kwestiach nie unormowanych niniejszym regulaminem będą miały odpowiednie zastosowanie przepisy kodeksu postępowania cywilnego o sądach polubownych.

§ 30. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Handlu Wewnętrznego
T. Dietrich

Minister Sprawiedliwości
H. Świątkowski

Stopnie porażenia pszenicy śniecią i bonifikaty

Podaje się do wiadomości treść zarządzenia Ministerstwa Handlu Wewnętrznego, Departamentu Obrotu Artykułami Rolnymi z dnia 31.5.1949 r. za L. dz. R/I-A-15 odnośnie zanieczyszczenia pszenicy śniecią cuchnącą oraz wysokość bonifikat z tytułu zanieczyszczenia śniecią pszenicy.

Za pszenicę zanieczyszczoną śniecią uważa się pszenicę posiadającą ziarna pszenicy wypełnione zarodkami śnieci, jak również ziarna pszenicy z naleciałościami zarodników śnieci.

Dla obu wypadków zatwierdza się 3 stopnie porażenia ziarn pszenicy śniecią:

I stopień zaśniecenia.

Za pierwszy stopień zaśniecenia uważa się obecność 5 ziarn wypełnionych zarodkami śnieci w 100-gramowej próbie, lub 5% ziarn pszenicy, na której stwierdzono zarodniki śnieci.

II stopień zaśniecenia.

Za drugi stopień zaśniecenia uważa się obecność od 6 — 10 ziarn wypełnionych zarodnikami śnieci w 100-gramowej próbie, albo od 6 — 10% ziarn pszenicy, na której stwierdzono zarodniki śnieci.

III stopień zaśniecenia.

Za trzeci stopień zaśniecenia uważa się obecność od 11 — 20 ziarn wypełnionych zarodnikami śnieci w 100-gramowej próbie albo od 11 — 20% ziarn pszenicy, na której stwierdzono zarodniki śnieci.

W przypadku pojawienia się zarówno ziarn wypełnionych zarodnikami śnieci cuchnącej (torebek) jak i ziarn porażonych śniecią — przy obliczaniu stopnia zaśniecenia należy przyjąć, że jedna nienaruszona torebka śnieci w 100-gramowej próbie pszenicy odpowiada 1% ziarn porażonych śniecią i odwrotnie.

Departament Obrotu Artykułami Rolnymi zatwierdza następujące bonifikaty dla poszczególnych stopni zaśniecenia:

I stopień zaśniecenia	—	bez bonifikaty
II „ „	—	2,5% „
III „ „	—	6 % „

Przy zawartości powyżej 20 ziarn wypełnionych zarodnikami śnieci w 100-gramowej próbie lub powyżej 20% ziarn pszenicy, na której stwierdzono zarodniki śnieci, towar może być postawiony do dyspozycji. W tym wypadku wysokość bonifikaty określi właściwa komisja rzeczoznawców.

Jak próbobiorca winien pobierać próby

W praktyce nawet bardzo doświadczonego próbobiorcy zdarzają się napewno od czasu do czasu takie sytuacje, które zmuszają go do zastanowienia się nad tem, jak należy postąpić, aby pobrana przez niego próba nie budziła żadnych zastrzeżeń z punktu widzenia przepisów zawartych w regulaminie próbobrania i była dokładnym odzwierciedleniem stanu towaru z którego próbę się pobiera.

Na dwu przykładach wziętych z praktyki postaramy się oświetlić sytuacje, z którymi każdy z obywateli próbobiorców może się spotkać w codziennej pracy.

Przykład I.

Próbobiorca X został wezwany do pobrania próby z wagonu żyta stojącego na stacji odbiorczej. Kupujący kwestionował wilgotność i wagę objętościową. Po przybyciu na miejsce próbobiorca X pobrał żyto zgodnie z regulaminem z 15-tu różnych miejsc wagonu i wyspał je do torebek papierowych. Ponieważ jednak spieszyło mu się do pracy zawodowej, nie wykończył prób na miejscu, to jest nie sporządził próby przeciętnej i nie wyspał jej do hermetycznie zamkniętego naczynia, aby po zalakowaniu oddać zleceniodawcy, lecz uczynił to wszystko dopiero po dwu godzinach u siebie w domu i doręczył zleceniodawcy wykończone próby następnego dnia rano.

Aby odpowiedzieć na pytanie czy próbobiorca X postąpił zgodnie z przepisami obowiązującymi go przy pobieraniu prób, zajrzemy do regulaminu próbobrania. W jednym z paragrafów regulamin ten postanawia: „Próbobranie winno nastąpić w ten sposób, ażeby identyczność prób z pobranego towaru, wiarygodność i niewadliwość próbobrania wykluczały wszelką wątpliwość”. Inne przepisy tegoż regulaminu mówią, że: „Pobrane próby umieszcza się zaraz na miejscu w całych, czystych, bez zapachu i mocnych torebkach papierowych, względnie w woreczkach płóciennych, a przy kwestionowaniu ciężaru gatunkowego, wilgoci, zapachu lub wołków, próby muszą być umieszczone w hermetycznie zamkniętych naczyniach, suchych, czystych i bez zapachu”.

Zestawienie powyższych przepisów regulaminu próbobrania przekonuje nas, że próbobiorca X postąpił niewłaściwie, ponieważ jego obowiązkiem

było pobrać próbę i wykończyć ją ostatecznie w miejscu próbobrania, czyli powinien był sporządzić próbę przeciętną, wyspać ją do hermetycznie zamkniętych naczyń oraz torebek i po zalakowaniu wręczyć zleceniodawcy. Tak postępować winien każdy próbobiorca nietylko w wypadku kwestionowania wilgotności czy wagi objętościowej towaru, ale we wszystkich przypadkach pobierania prób. Jeśli nawet pominiemy okoliczności ważne, a przytoczone w konkretnym przez nas wypadku, to jest zabrania prób do domu na skutek czego wilgotność żyta mogła ulec zmianie ze względu na przetrzymywanie ich w torebkach papierowych, to przecież musimy to podkreślić, iż wszystkim nam zależy na tym, aby pobrane próby nie budziły żadnych wątpliwości. Unikniemy tego tylko w tym wypadku o ile wykończymy je na miejscu i natychmiast po sporządzeniu wręczymy zleceniodawcy.

W praktyce tylko zupełnie wyjątkowo mogą się zdarzać takie sytuacje, że wykończenie próby nie będzie możliwe w miejscu próbobrania.

Np. jeśli należałoby pobrać próbę z wagonu podczas deszczu, a w pobliżu wagonu brak jest pomieszczenia pod dachem, aby można próby wykończyć. Oczywiście jest, że mieszanie zboża, wsypywanie go do naczyń w czasie deszczu spowodowałoby napewno wzrost procentu wilgotności wziętego do próby zboża, a więc próba nie dałaby obrazu przeciętnej jakości zboża znajdującego się w wagonie. Wypadki takie są jednak napewno bardzo rzadkie i dlatego należy przyjąć jako regułę, że próby winny być natychmiast po pobraniu wykończone i oddane zleceniodawcy.

Przykład II.

Próbobiorca Z. został wezwany do pobrania prób kaszy manny z partii wynoszącej 5 ton, a znajdującej się już w magazynie kupującego. W czasie pobierania prób spostrzegł, że mimo to, iż wszystkie worki kaszy pochodzą z jednego wagonu, jakość kaszy w niektórych workach jest wyraźnie gorsza od kaszy w innych workach. Próbobiorca Z. pobrał próbę w ten sposób, że biorąc na chybił trafił wziął kaszę gorszej jakości z 10 worków, a kaszę lepszej jakości z 6 worków. Z pobranej w ten sposób kaszy zrobił

próbę przeciętną mieszając kaszę i po wykonaniu wszystkich pozostałych czynności próbobrania wręczył próby wraz z protokołem zlecniodawcy. Zachodzi pytanie, czy pobrana w ten sposób próba, była próbą przeciętnej jakości, to jest mówiąc inaczej czy próbobranie przeprowadzono właściwie.

Otóż i w tym wypadku musimy odpowiedzieć, że nasz próbobiorca Z. nie wywiązał się ze swego zadania, gdyż nie wolno mu było powierzać próby tak jak to zrobił, lecz z chwilą kiedy spostrzegł, że kasza jest wyraźnie dwu różnych jakości, winien był natychmiast od próbobrania odstąpić i zażądać od zlecniodawcy rozdzielenia kaszy na dobrą i złą, a następnie pobrać próbę tylko z tej partii, którą zlecniodawca kwestiono-

wałby po rozdzieleniu, a w protokole próbobrania wyraźnie zaznaczyć ilość worków kwestionowanej kaszy. Jeśli zlecniodawca kwestionowałby obydwie gatunki kaszy, to powinno się pobrać dwie różne próby, zaznaczając oczywiście w protokołach próbobrania ilu worków dotyczy każda z prób.

Cóż bowiem się okazało później przy dokładnym sprawdzeniu. Otóż to, że kaszy złej jakości było ogółem tylko 16 worków po 100 kg, kaszy zaś zupełnie dobrej jakości 34 worki po 100 kg i pobranie prób z 10 worków kaszy złej, a z 6 worków kaszy dobrej nie było próbą przeciętną, lecz próbą, która w wysokim stopniu mogła pokrzywdzić sprzedającego.

R. P.

Chrońmy się przed stratami w obrocie mąką

Jednym z fragmentów akcji oszczędnościowej jest zapobieganie wszelkiego rodzaju stratom. Na odcinku gospodarki mąką, wiele uwagi poświęca się zwalczaniu pasożytów mąki, będących głównym źródłem strat. Nietylko pasożyty jednak powodują straty — nieodpowiednie przechowywanie mąki może spowodować, jeżeli nie zupełne zepsucie, to obniżenie jej jakości. Zmiana zapachu, smaku, wilgotności, kwasowości — wszystko to powoduje obniżenie wartości mąki, czyli straty bezsprzeczne, aczkolwiek nie wyrażające się w wadze towaru. Bezsprzeczną stratą np. jest obniżenie wysokości przypieku mąki skutkiem podniesienia jej wilgotności. Znajomość zasad przechowywania mąki powinien zatem posiadać każdy, kto trudni się jej obrotem lub magazynowaniem.

Oto najważniejsze z nich: Na magazyn mąki przeznaczyć pomieszczenie suche, utrzymywać je w czystości i zapewnić wymianę powietrza przez odpowiednią wentylację. Wentylacja winna posiadać urządzenia do zamykania dopływu powietrza, nie wskazane jest bowiem wietrzenie pomieszczenia w dni słoneczne, gdy powietrze przesycone jest wilgocią. Nieodpowiednie zatem są bezokienne otwory w ścianach. Nie nadają się również do magazynowania mąki pomieszczenia w pobliżu pieców lub innych źródeł ciepła, względnie narażone na silną operację słoneczną, gdyż temperatura w magazynie nie powinna przekraczać 25 stopni C.

Mąkę należy przechowywać w workach tkaninowych umożliwiających dostęp powietrza. Nie można do przechowywania mąki używać worków papierowych ani skrzyń. Worki ustawia się bądź pionowo, bądź poziomo po dwa na krzyż, w tym wypadku jednak nie wyżej jak 6 do 8 worków, by pod własnym ciężarem nie uległa „zagrzaniu się”. Worki należy ustawić na podkładach z desek odległych od podłogi ok. 20 cm. Między workami pozostawić należy przejścia dla swobodnej cyrkulacji powietrza. Co pewien czas należy sprawdzić czy temperatura mąki nie podnosi się — wówczas należy postawić worki pionowo i otworzyć je. W wypadku zauważenia skawalenia lub szkodników, mąkę należy przesiać.

Zachowywanie tych nieskomplikowanych zasad przechowywania mąki uchroni nas od strat, pod warunkiem, że na magazyn złożony zostanie towar zdrowy, świeży i niezafałszowany. Należy zatem badać mąkę przy zakupie. Kupujący musi znać właściwości różnych rodzajów mąki i umieć zbadać mąkę.

Zbadanie niektórych właściwości dokonać można sposobem prostym przy pomocy wzroku, węchu, smaku — niektóre natomiast właściwości wymagają badania laboratoryjnego. Badaniu poddaje się próbki, które pobiera się z paru miejsc worka.

B a r w a: Barwa mąki wskazuje na procentowość przemiału i rodzaj ziarna. Im wyższy gatunek mąki, tym jest bielsza. Mąka pszenna ma

odcien kremowy, 96% ma odcień czerwony od otrąb, żytnia niebieskawy, owsiana jest biała, gryczana ciemna, kukurydziana żółta, jęczmien — przy próbie mokrej wykaże żółte centki. Zdrowa mąka w stanie suchym winna mieć jednolitą barwę z pewnym połyskiem. Badania dokonywane są przez formowanie na płycie prostokątów o wygładzonej powierzchni, za pomocą ugniecenia płytką szklaną. Barwę takiego prostokątka porównuje się z barwą prostokątka utworzonego z mąki o znanych właściwościach. Różnice barw wystąpią silniej, jeżeli próbki zanurzymy w wodzie.

Z a p a c h: Zapach mąki winien być wolny od odorów pleśni, stęchły, i wszelkiego rodzaju zapachów obcych. Celem łatwiejszego wyczucia zapachów, odrobinę (np. 2 g) mąki rozprowadza się w próbówce gorącą wodą na rzadkie ciasto, poczym ogrzewa się zatykając próbkę. Wydzielające się wyżej wymienione zapachy jak również zapach zjełczałego tłuszczu dyskwalifikują mąkę.

S m a k mąki ustala się próbując ją w ustach. Mąka zepsuta, stara lub pochodząca ze zboża zanieczyszczonego chwastami ma smak gorzkawy. Dobra mąka ma smak słodkawy i łatwo wiąże się ze śliną.

Dyskwalifikuje mąkę również posmak kwaśkowy i trzeszczenie przy rozcieraniu zębami. Mąka owsiana odznacza się mdłym smakiem, gryczana goryczkowatym.

W i l g o t n o ś ć: Bardzo ogólną orientację może dać włożenie suchej ręki do mąki. Stopień chłodu, jaki odczuwamy na powierzchni skóry, jest proporcjonalny do stopnia wilgotności. Dokładnie jednak można zbadać wilgotność tylko drogą laboratoryjną. Ważymy dokładnie na wadze analitycznej 5 g mąki, poczym otwarte naczynko wagowe wstawiamy na 3,5 godz. do suszarki o temp. 104 stop. Po wyjęciu z suszarki wstawiamy przykryte naczynko do eksykatora z chlorkiem wapnia lub stężonym kwasem siarkowym na pół godziny, poczym ważymy. Różnicę wagi jaką wykazuje mąka sucha przeliczamy na stosunek procentowy. Stosunek ten winien wyrażać się cyfrą 11—15%. Przy wyższej wilgotności mąka łatwo się psuje, kawali i grzeje, pozatym — jak już wspomniano — zmniejsza się tak zw. przypiek czyli wydajność przy wypieku.

Zanieczyszczenia organiczne: Niektóre znaczniejsze zanieczyszczenia np. sporyszem, kąkolem, gryką, poznać można smakiem względnie wzrokowo po barwie mąki. Niezawodne jednak ustalenie rodzaju i stopnia zanieczysz-

czeń, może dać tylko badanie mikroskopowe. W razie niemożności poddania mąki badaniu mikroskopowemu można spowodować intensywność różnic zabarwienia przez zadanie próbki mąki odczynnikami składającym się z 70% alkoholu etylowego zawierającego 5% kwasu solnego i ciężarsze gatunkowym 1,19. Przygotowaną w ten sposób próbkę podgrzewa się do 60 st. C. Obecność sporyszu da zabarwienie krwiste, przeńca polnego — zabarwienie buro-czerwone, wyki i roślin strączkowych — różowo-czerwone, kłokolu i życicy — pomarańczowe, mąki jęczmiennej lub owsianej — słomiano-żółte, mąki gryczanej — ciemno-czerwone.

Zanieczyszczenia mineralne wykrywa się przez rozpuszczenie mąki w potrójnej ilości (w stosunku do obj. mąki) chloroformu. Zanieczyszczenia mineralne opadną wówczas na dół. Próba ta sprawdzi nam jednocześnie o b e c n o ś ć o t r ą b, które wypłyną na wierzch. Dokładną procentowość otrąb określić można przy użyciu próbówki Rakowicza zaopatrzonej w podziałkę. Każdej kresce zajętej przez otręby odpowiada 6,25% otrąb w stosunku do mąki.

Z d o l n o ś ć w y p i e k o w a mąki stanowi najistotniejszą jej cechę. Zdolność ta zależy od zawartości w mące pszennej glutenu (kleju zbożowego), jaki stanowią substancje białkowe, oraz ntów (tzw. fermentów (tzw. diastazy). Gluten nierozpuszcza się w wodzie lecz skleja się tworząc elastyczną rozciągliwą masę. Od stopnia rozciągliwości glutenu zależy zdolność wypiekowa mąki. W skutek elastyczności glutenu, tworzące się w czasie pieczenia chleba para wodna i gazy zatrzymują się w chlebie i powodują jego porowatość. Przy przeciętnej ilości glutenu w mące pszennej od 28—30%, przypiek wynosi 128—145% tzn. ze 100 kg mąki otrzymujemy 128—145 kg pieczywa w zależności od jakości i wilgotności mąki oraz od procentowości przemiału. Przy przeciętnej ilości glutenu w mące żytniej od 11—13% przypiek wynosi od 135—150%.

Zdolności wypiekowe mąki niestety nie można sprawdzić na oko, ani żadnym łatwym sposobem. Do tego celu służy glutomierz, zwany inaczej aleurometrem. Aparat ten składa się z łaźni parafinowej, ogrzewanej do 150 st. C. Do środka łaźni zanurza się glutomierz tj. cylinder metalowy mający wewnątrz tłoczek z podziałką od 25—50. Do cylindra daje się 7 gr. glutenu i pozostawia 20 minut. Gluten pod wpływem pary pęcznieje, wypierając tłoczek do góry. Z liczby podziałek podających w procentach powiększe-

nie objętości odczytuje się „siłę” glutenu, tj. zdolność wypiekową. Dla ustalenia zdolności wypiekowej mąki żytniej, zarabia się 15 g mąki w 40 cm³ wody na rzadkie ciasto, dodaje 5 gr świeżych drożdży. Ciasto umieszcza się w cylinderku z podziałką na 4—5 godz. w temperaturze 20 st. C. Dobra mąka daje szybko i równomiernie rosnące ciasto zwiększające z górą 2,5 krotnie swą objętość.

Nie wszystkie z wyżej wymienionych sposobów badania mąki dostępne są dla każdego trudniącego się jej obrotem. Zastosowanie jednak choćby niektórych prób, chroni w większości

wypadków od nabycia towaru nieodpowiedniego i poniesienia znacznych nieraz strat. W każdym razie każdy kupujący, wiedząc o tym, jakie mogą być wady mąki i będąc świadomym możliwości zbadania tych wad nie zaniedba w wypadkach wątpliwych oddania próbki do laboratorium dla przeprowadzenia dokładnej analizy. Niewielki ten wydatek uchroni od strat, które przy wielkich transakcjach mogą być bardzo poważne. Umiejętny zakup i umiejętne magazynowanie mąki to dwa najistotniejsze warunki racjonalnego obrotu mąką.

Mgr Józef Dorożyński

Przegląd rynku handlowego

Krajowe narady gospodarcze organizacji handlu państwowego.

Jednym z najdonioślejszych wydarzeń na odcinku handlu wewnętrznego w ubiegłym okresie było podjęcie przez Zarząd Główny Związku Zawodowego Pracowników Handlowych i Biurowych inicjatywy zorganizowania Krajowych Narad Gospodarczych skupiających przedstawicieli poszczególnych państwowych centrali handlowych.

Podstawowym celem powyższych narad jest wypracowanie — poprzez krytyczną analizę dotychczasowej pracy poszczególnych komórek central handlowych — jak najbardziej właściwych metod realizowania dwóch podstawowych zagadnień: współzawodnictwa pracy oraz systemu oszczędnościowego.

Nie ulega wątpliwości, że Krajowe Narady Gospodarcze, jako nowa forma będąca wyrazem socjalistycznego stylu pracy, opartego na krytyce i samokrytyce, przyniesie poważne rezultaty w zakresie bardziej celowego rozwiązania powyższych tak ważnych a równocześnie niełatwych zagadnień.

Roczna działalność

Polskich Zakładów Zbożowych w cyfrach

Polskie Zakłady Zbożowe odegrały decydującą rolę przy stabilizacji rynku zbożowego.

Pierwszy rok swej działalności zamknęły PZZ cyfrą prawie 4-ch milionów ton ogólnego obrotu wszystkimi gatunkami zbóż w zakupie i sprzedaży.

Wzrost roli PZZ na rynku zbożowym najlepiej ilustruje fakt, że dysponowały one w kwietniu br. zapasem zbóż i ich przetworów przeszło dwukrotnie wyższym niż w tym samym miesiącu 1948 r.

Kontraktacja rzepaku ozimego

Rozpoczęta została obecnie na terenie kraju akcja kontraktowania rzepaku ozimego. Zainteresowane gałęzie przemysłu państwowego zawierają umowy z plantatorami za pośrednictwem spółdzielni gminnych bądź też przez własny aparat — na zasadach ogólnie obowiązujących przy kontraktacji roślin przemysłowych.

W okresie od maja do lipca przewidziana jest kontrola wszystkich plantacji przez specjalnych inspektorów; od wyników kontroli uzależniona będzie wypłata plantatorom dalszych zaliczek.

System kontraktowania roślin powyższych stwarza gwarancję planowego zaopatrzenia rynku wewnętrznego w uzyskiwane z nich surowce a równocześnie daje producentowi szereg specjalnych korzyści, jak pomoc techniczna, zaliczki pieniężne itp., co niewątpliwie powinno zachęcić szerokie rzesze rolników do włączenia się do powyższej akcji kontraktacyjnej.

Nowe ceny i marże na przetwory zbożowe

Biuro Cen Ministerstwa Handlu Wewnętrznego zatwierdziło dla Polskich Zakładów Zbożowych ceny sprzedaży następujących przetworów zbożowych:

1. kasza jaglana	— 6.300 zł za 100 kg
2. mączka pastewna gryczana \	— 1.550 „ „ „ „
3. otręby gryczane	— 1.100 „ „ „ „
4. mączka pastewna z prosa	— 1.350 „ „ „ „

Ceny powyższe rozumieją się franco wagon stacja odbiorcza.

Równocześnie określony został dopuszczalny zysk brutto dla dystrybutora w obrotach handlowych powyższymi produktami, który wynosi 150 zł od 100 kg.

Powyższe ceny i marże obowiązują od dnia 15 maja 1949 r.

Wyjaśnienie w sprawie marży hurtowej w obrocie nasionami rolnymi.

W zamieszczonym w nr 4 „Wiadomości Giełdowych” artykule pt. „Ceny dla producenta oraz marże w obrocie handlowym nasionami rolnymi” zostało mi in. wskazane, iż „Koszt przewozu od stacji załadowania do stacji odbiorczej hurtownika mieści się w marży tego ostatniego”.

Wobec tego, iż zdanie powyższe wzbudziło wątpliwości u niektórych czytelników — uważamy za konieczne wyjaśnić dodatkowo powyższą sprawę.

Obowiązujące przepisy normują cztery ceny nasion rolnych:

- 1) cenę zakupu u producenta przez aparat skupu,
- 2) cenę sprzedaży aparatu skupu (cena ta jest równocześnie ceną zakupu dla hurtownika),
- 3) cenę sprzedażną hurtową oraz
- 4) cenę sprzedażną detaliczną.

Cena sprzedażna aparatu skupu czyli cena zakupu dla hurtownika składa się z dwóch elementów: a) z ceny zapłaconej producentowi oraz b) z marży przysługującej aparatowi skupu, przy czym zauważyć należy, że z marży tej aparat skupu musi pokryć szereg tak istotnych wydatków jak koszty doczyszczania nasion, załadunku, zabezpieczenia przed uszkodzeniem w transporcie itd.

W tych warunkach jest rzeczą zupełnie zrozumiałą i uzasadnioną, że hurtownik nabywając od aparatu skupu towar loco wagon stacja załadowania musi ponieść koszty transportu z powyższej stacji do swoich magazynów.

Próby potraktowania kosztów transportu jako pozycji pozostającej poza stawką dopuszczalnego zysku brutto dla hurtownika prowadziłyby w rezultacie do załamania całego systemu obowiązujących na nasiona rolnicze cen i musiałaby być potraktowane jako objaw szkodnictwa gospodarczego.

W wyniku powyższych uwag należy stwierdzić, iż kwestionowane zdanie w powołanym wyżej artykule nie tylko nie opiera się na nieporozumieniu ale sformułowane jest jeszcze zbyt wąsko: w rzeczywistości hurtownik pokrywać winien ze swej marży nie tylko koszty transportu do stacji odbiorczej ale również — koszty związane z dostawą towaru z powyższej stacji do swego magazynu.

K o m u n i k a t y

Giełda Zbożowo-Towarowa w Bydgoszczy zawiadamia, iż w dniu 24 czerwca br. o godz. 11 odbędzie się w lokalu Bydgoskiego Towarzystwa Wioślarskiego w Bydgoszczy, przy ul. św. Floriana nr 6 — Zwyczajne Ogólne Zgromadzenie Członków Giełdy Zbożowo-Towarowej w Bydgoszczy — z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie
- 2) Odczytanie protokołu z ostatniego Ogólnego Zgromadzenia Członków Giełdy

- 3) Sprawozdanie Prezesa Rady Giełdowej z działalności Giełdy
- 4) Sprawozdanie finansowe za rok 1948
- 5) Dyskusja nad sprawozdaniami
- 6) Wniosek Komisji Rewizyjnej o udzielenie absolutorium władzom Giełdowym
- 7) Wybór Komisji Rozjemczej
- 8) Wybór Komisji Rewizyjnej
- 9) Wolne głosy i wnioski.

CEDULY GIELD

T O W A R	Warszawa 10.VI.1949	Poznań 10.VI.1949	Gdańsk 10.VI.1949	Lublin 10.VI.1949
Pszenica	3.550	3.500	3.550	3.450
Zyto	2.225	2.175	2.240	2.225
Jęczmień	2.125	2.075	2.090	2.075
Owies	2.075	2.075	2.090	2.075
franco wagon stacja załadowania				
Gryka	3.900	3.900	3.900	3800
Proso	3.600	3.600	3.600	3600
Mąka żytnia 97%	2.900	2.900	3.000	3.000
" " 82%	3.150	3.200	3.350	3.300
" " 80%	—	—	—	3.400
" " 65%	3.840	3.840	3.990	3940
" " wyciągowa 28%	5700	5600	5800	5.600
pszenna 97%	4.600	4.650	4.700	4.650
" " 80%	—	5.400	—	5.400
" " 72%	5.700	5.600	5.800	5.600
" " 67%	—	6.000	6.100	6.050
" " 50%	6.650	6.650	6.800	6.700
" " poślednia	3.150	3.200	3.350	3.300
Mąka jęczmienna poślednia	1.500	—	—	1.650
Kasza jęczmienna 63%	4.100	4.100	4.100	4.100
" perłowa 46%	5.300	5.300	5.300	5.300
" gryczana palona	9.300	9.300	9.300	9.300
" " surowa	—	—	—	—
" jaglana	6.300	6.600	6.300	6.600
Pęczak	4.100	4.100	4.100	4.100
Platkę owsiane	6.100	6.100	6.100	6.100
Kaszka manna	7.900	7.900	7.900	7.900
Otręby pszenne	1.350	1.350	1.350	1.350
" żytnie	950	950	950	950
" jęczmienne	850	850	850	850
" kukurydziane	850	—	850	850
" owsiane	—	550	550	—
" specjalne „H”	—	—	1.670	1.670
franco wagon stacja odbiorcza				
Ziemniaki jadalne dla prod.	600	600	600	600
" " " apar. handl.	680	680	680	680
" przem. past. dla prod.	550	550	550	550
" " " apar. handl.	630	630	630	630
" sadzeniaki niekwal. dla prod.	750	750	750	—
" " " apar. handl.	830	830	830	—
Mąka ziemniaczana	—	7.700—8.100	—	—
Groch Victoria	6.500—6.800	6.000—6.300	6.200—6.900	5.800—6.000
" zielony	6.000—6.200	5.100—5.600	5.500—5.800	—
" polny	—	4.200—4.600	—	4.400—4.600
Fasola biała	—	5.900—6.100	5.700—6.000	5.600—6.000
" kolorowa	—	4.200—4.500	—	—
Rzepak ozimy	6.500—6.800	6.600	6.600	—
" jary	5.800—5.900	5.900	5.900	5.900
Rzepak jary	—	—	—	—
Stemie lniane	11.000—12.000	11.000—12.000	12.000	11.500—12.000
" konopne	6.590	6.590	6.590	6.590
Gorczyca	—	—	—	—
Mak niebieski	—	15000—15500	13.700	—
Lnianka	4.540	—	4.540	—
Makuchy rzepakowe	—	2.000—2.100	—	1.800—2.000
" lniane	—	4.200—4.300	—	3.700—3.900
Siano	750—800	—	700—750	* 850—900
Słoma	500—525	—	425—500	500—600
Kiełki słodowe	—	—	—	—
Cebula	1800—2100	—	—	—
Marchew	800—900	—	—	—
Buraki	3000—3200	—	3.400—4.000	—
Kapusta	—	—	—	—
Selery	1800—2100	—	—	—
Pietruszka	800—1000	—	1.200—1.600	—
Pory	1400—1600	—	2.800—3.400	—
Ogórki kiszane	—	—	—	—
Czosnek	—	—	—	—
Kapusta kiszona	—	—	—	—
Olej rzepakowy	23.000—25.000	25.000—27.000	—	27.000—28.500
" lniany	49.000—52.000	50.000—55.000	—	—
Polkosi	—	—	66.000—70.000	65.000—69.000

ZBOŻOWO - TOWAROWYCH

Bydgoszcz 10.VI.1949	Wrocław 10.VI.1949	Katowice 10.VI.1949	Kraków 10.VI.1949	Łódź 10.VI.1949	Szczecin 10.VI.1949
3.500 2.175 2.075 2.075	3.450 2.175 2.075 2.075	3.550 2.240 2.140 2.090	3.550 2.300 2.200 2.100	3.550 2.225 2.125 2.075	3.550 2.240 2.090 2.090
3.900 3.600	3.900 3.600	3.900 3.600	3.800 3.600	3.800 3.600	3.900 3.500
2.900 3.200	2.950 3.250	2.950 3.250	2.950 3.350	2.900 3.150	3.000 3.350
— 3.840 5.600 4.650 5.400 5.600 6.000 6.650 3.200	— 3.890 5.700 4.650 — 5.700 6.050 6.700 3.250	— 3.890 5.600 4.650 — 5.600 6.050 6.700 3.250	— 3.940 5.700 4.700 5.450 5.700 6.100 6.800 3.350	— 3.840 — 4.600 5.450 5.700 6.000 6.650 3.150	— 3.990 5.700 4.700 — 5.700 6.100 6.800 —
— 4.100 5.300	— 4.100 5.300 9.300	— 4.100 5.300 9.300	— 4.100 5.300 9.300	— 4.100 5.300 9.300	— 4.100 5.300 9.300
— — — 4.100 — — 1.350 950 850 — — 1.670	— — — 6.600 — 6.100 7.900 1.350 950 850 850 — 1.670	— — — 6.600 — 6.100 7.900 1.350 950 850 850 — 1.670	— — — 6.500 4.100 6.100 7.900 1.350 950 850 850 — —	— — — 6.600 4.100 6.100 7.900 1.350 950 850 850 550 1.670	— — — — 4.100 6.100 7.900 1.350 950 850 850 550 1.670
600 680 550 630 750 830	600 680 550 630 — —	600 680 550 630 750 830	600 680 550 630 750 830	600 680 550 630 — —	600 680 550 630 750 830
6.300—6.600 5.400—5.600 4.500—4.800 5.600—5.800 4.200—4.500	6.000—6.800 — — 5.700—6.200 4.400—4.700	6.500—7.000 — — 5.700—6.200 4.600—5.000	6800—7200 — — 6000—6600 4.500—4.900	6.400—6.600 — — 5.500—6.300 4.500—4.800	6.000—6.300 4.500—4.800 4.200—4.700 5.000—5.300 4.200—4.400
6.400—6.600 5.700—5.900 — 11.000—12.000 6.590 5.900—6.200 13.000—14.000 4.540	6.000—6.600 — 5.000—5.300 12.000 5.590 — 11500—12500 4.540	6.600 5.900 — 12.000 6.590 — 13.500—14.500 4.540	6.300—6.600 5.700—5.900 — 12.000 6.590 — — 4.540	6.400—6.600 — — 11.000—12.000 — — — —	6.600 5.900 — 12.000 6.590 — 12.000—13.000 4.540
1.800—1.900 4.200—4.450 — 450—550 —	— — — 500—575 —	— — 650—800 525—575 1.000—1.100	— — 860—900 550—590 —	— — 700—750 450—550 —	1.800—2.000 4.300—4.500 640—670 470—530 —
— — — — — — — — — —	2000—2300 1800—2000 2300—2500 — — — — — — —	— — — — — — — — — —	— — — — — — — — — —	— — — — — — — — — —	— — — — — — — — — —
— — —	26.000—27.000 57.000—58.000 50.000—59.000	— — 60.000—67.000	31500—32500 54000—55000 72.000—74.000	27.000—28.000 51.000—53.000 60.000—67.000	26000—29000 55000—58000 —

KRONIKA KRAJOWA

Produkcja tłuszczów roślinnych

Sprawa magazynów zbożowych

Minister przemysłu rolnego i spożywczego ob. inż. B. Rumiński w wywiadzie prasowym na temat zadań tego przemysłu jako jedno z czołowych zagadnień wysunął sprawę powiększenia produkcji na wielu odcinkach, a przede wszystkim tłuszczów roślinnych.

Obszar uprawy roślin oleistych i włóknistych, wynoszący w ostatnim roku ca. 100 tysięcy ha, ma w ciągu najbliższych 6 lat wzrosnąć czterokrotnie.

Ten gwałtowny wzrost podyktowany jest koniecznością zaspokojenia deficytu krajowego tłuszczów roślinnych. Powiększona produkcja tłuszczów przeznaczona zostanie zarówno do bezpośredniej konsumpcji na olej i margarynę jak i do celów technicznych.

Oczyszczenie i utwardzenie olejów roślinnych oraz ich dalsza przeróbka stawia przed rozbudowującym się przemysłem tłuszczowym zadania, które zmieniają zasadniczo dotychczasowy jego zaściankowy charakter. Przemysł tłuszczowy będzie, w oparciu o nowoczesną technikę, całkowicie zmodernizowany i rozbudowany.

Plan kontraktacji rzepaku ozimego

Na wniosek Min. Roln. i Ref. Roln. Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów uchwalił plan kontraktacji rzepaku ozimego w kampanii 1949 - 50. Obszar kontraktowanego rzepaku wyniesie 75 tys. ha i będzie prawie dwukrotnie większy niż w roku ubiegłym. Akcją kontraktowania zajmie się Centrala Rolnicza Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”.

Uchwała ma na celu dalsze podniesienie produkcji surowców tłuszczowych. Komitet przyjął również do wiadomości przedłożony projekt umowy na rzepak ozimy.

W „Dzienniku Lutowym” nr 145, ob. St. Cieślak omawiając sytuację na froncie zbożowym m. in. pisze:

Pomyślnie zbiory, jak również zamiar stworzenia poważnej rezerwy zbożowej nakłada na nas obowiązek zatroszczenia się o magazyny.

Na tym odcinku jesteśmy jeszcze bardzo zaoferowani. Dość powiedzieć, że dobrych magazynów na zboże mamy zaledwie na 850 tys. ton. Nie wystarczy jednak wielki program budowy nowych magazynów i elewatorów zbożowych, z którym, jesteśmy przekonani, rząd wystąpi. Poszczególne Gminne Spółdzielnie jak Rady Narodowe już dziś powinny przystąpić do przeglądu i remontów istniejących magazynów, przygotować na magazyny wszelkie śpiżnice i budynki, jakie w znacznej liczbie marnują się niewykorzystane na resztówkach. Jesteśmy bowiem za biedni na to, abyśmy mogli marnować przez złe magazynowanie zboża takie ilości, jakie się dziś jeszcze marnują”.

Milionowa tona zboża w portach polskich

W porcie gdyńskim przeładowana została milionowa tona zboża w obrocie przez porty polskie po wojnie.

Polskie Zakłady Zbożowe (Biuro Handlu Zagranicznego), mają w ten sposób do zanotowania poważny sukces gospodarczy. Pierwsze partie zboża przysły do naszych portów w imporcie z dostaw UNRRA w 1946 r. Pierwsze partie w eksporcie wyszły w 1948 r. Szybka odbudowa urządzeń przeładunkowych oraz urodzaj zboża umożliwiły uzyskanie tak wielkiego sukcesu.

W chwili obecnej Państwowe Zakłady Zbożowe dysponują trzema elewatorami dla obsługi handlu drogą morską. Znajdują się one w Gdańsku, Gdyni i Szczecinie.

REDAGUJE KOMITET REDAKCYJNY

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI, W-wa, Krak. Przedm. 18/18, tel. 8-78-15. Konto P.K.O. I 48-46.

WARUNKI PRENUMERATY: roczna 1.200 złotych, półroczna 600 złotych, kwartalna 300 złotych.

Cena pojedynczego numeru 50 zł.

CENA OGŁOSZEŃ: cała strona 40.000 złotych, pół strony 20.000 złotych, ćwierć strony 10.000 złotych.

R. S. W. „PRASA”, W-wa, Smolna 10. Z. 933. B-78911

LISTA

Zaprzysiężonych próbobiorców na terenie województwa kieleckiego

POWIAT KIELCE

Sowiński Jerzy	PZZ	Kielce, ul. Daszyńskiego 8
Kaczmarek Marian	PZZ	Kielce, ul. Daszyńskiego 6
Treliński Wincenty	PZGS	Kielce, ul. Daszyńskiego 19

POWIAT RADOM

Kraft Paweł	PZZ	Radom, ul. Żeromskiego 31
Sznajder Piotr	PZGS	Radom, ul. Młynarska 3.

POWIAT STARACHOWICE

Puchała Jan	PZZ	Starachowice PZGS
-------------	-----	-------------------

POWIAT CZĘSTOCHOWA

Falenta Bolesław	PZGS	Częstochowa, ul. Mielczarskiego 1/3
------------------	------	-------------------------------------

POWIAT KOZIENICE

Maciąg Jan	PZGS	Kozienice ul. Radomska 91
Zagożdżiński Mieczysław	PZGS	Kozienice ul. Radomska 91

POWIAT OSTROWIEC

Horyza Jan	PZGS	Ostrowiec, ul. Boernera 67
Jodłowski Franciszek	PZGS	Ostrowiec, ul. Boernera 67

POWIAT SANDOMIERZ

Kozikowski Władysław	PZGS	Sandomierz, ul. Żeromskiego 1
----------------------	------	-------------------------------

POWIAT JĘDRZEJÓW

Zajcowa Waleria	PZGS	Jędrzejów, ul. 14 stycznia 11
Całusiński Alfred	PZZ	Jędrzejów, ul. Kolejowa 2

POWIAT WŁOSZCZOWA

Bilski Stanisław	PZGS	Włoszczowa, ul. Pocztowa 12
------------------	------	-----------------------------

POWIAT KAZIMIERZA WIELKA

Ponikowski Michał	PZGS	Kazimierza W-ka, ul. Kolejowa 39
-------------------	------	----------------------------------

Giełda Zbożowo Towarowa w Szczecinie poszukuje kandydata na wakujące stanowisko kierownika laboratorium. Warunki do umowy z prezydium Giełdy. Podania należy kierować na adres Giełdy Zbożowo — Towarowej Szczecin, ul. Felczaka 17.

